

# 35. Satamahallinto

## Satamalautakunta ja sen alainen satamalaitos

*Lautakunnan kokoonpano.* Satamalautakuntaan kuuluivat toimitusjohtaja, filosofian tohtori B.R. Nybergh puheenjohtajana, ylivahtimestari U.L. Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä johtaja, kauppatieteiden kandidaatti R.F. Hellström, kivityömies A.N. Lehtinen, apulaisjohtaja, varatuomari T.V. Sivula, toimitsija A. Vuorinen, toimitsija K.E. Salonen, toimitusjohtaja, filosofian maisteri A.K. Tamminen ja tilintarkastaja, valtiotieteen maisteri T.A. Tuominen.

Lautakunnan johtosäännön 9 §:ssä mainittuja asioita käsittelevään jaostoon valittiin lautakunnan puheenjohtajan lisäksi jäsenet Ilmanen, Hellström, Lehtinen ja Sivula, joista ensinmainittu toimi jaoston varapuheenjohtajana.

Kaupunginhallituksen edustajana oli lautakunnassa teknillinen johtaja R.J.M. Granqvist.

*Lautakunnan ja sen jaoston kokoukset.* Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 33 kertaa. Pöytäkirjain pykäläluku oli 774, kanslian diaariin merkittyjen asioiden luku 1 140 ja kansliasta lähetettyjen kirjeiden luku 762. Pöytäkirjanotteita annettiin 1 116.

Jaosto kokoontui 14 kertaa ja sen pöytäkirjain pykäläluku oli 85. Jaoston pöytäkirjanotteita annettiin 202.

*Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt.* Satamalaitosta johti satamajohtaja K.W. Hoppu ja osastonpäällikköinä toimivat kansliaosastolla sihteerit V.K. Mielonen, kassa- ja tilivirastossa satamakamreeri E.U. Candlerin, satamakonttorissa satamakapteeni G.I.J. Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastointitoimen johtaja E.W. Ehnberg sekä satamarakennusosastolla satamarakennuspäällikkö B.G.O. Backberg.

*Satamalaitoksen edustus komiteoissa ym.* Aloitetoimikunnassa edusti satamalaitosta insinööriedustajana satamarakennuspäällikkö B. Backberg. Kaupunginhallituksen valitsemana työnjohtoportaan edustajana oli rakennusmestari F. Lahti ja työntekijäin edustajana kivityömies N. Lehtinen, kumpikin satamalaitoksesta.

Kaupunginhallituksen tammikuun 18 p:nä 1951 asettama Kulosaaren sillan suunnittelukomitea jatkoi edelleen työtään. Komitea kokoontui kertomusvuoden aikana 16 kertaa. Satamalaitoksen edustajana oli satamarakennuspäällikkö B. Backberg ja komitean sihteerinä toimi vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P.J. Duncker.

Kaupunginhallituksen maaliskuun 6 p:nä asettamaan komiteaan, jonka tehtävänä oli tutkia Helsingin sataman kehittämistoimenpiteitä ja tähän tarkoitukseen saatavien varojen käyttöä, kaupunginhallitus valitsi jäseniksi mm. satamajohtaja K.W. Hopun, varastointitoimen johtajan E. Ehnbergin, satamarakennuspäällikkö B. Backbergin sekä satamalautakunnan jäsenet, varatuomari T. Sivulan, johtaja R. Hellströmin, johtaja K. Tammisen ja toimitsija K. Salonen.

Komiteaan, jonka tehtäväksi annettiin selvittää kaupungin toimesta kunnostettavien teollisuusalueiden raidekysymyksiä, kaupunginhallitus lokakuun 30 p:nä valitsi jäseneksi mm. satamarakennuspäällikkö B. Backbergin.

Satamalaitosta edustivat lokakuun 6-8 p:nä pidetyssä Pohjoismaiden suursatamien edustajien kokouksessa satamajohtaja K.W. Hoppu, varastointitoimen johtaja E. Ehnberg ja varastointitoimen apulaisjohtaja T. Teräs.

*Suomen Satamaliiton liittokokous* pidettiin Vaasassa helmikuun 19-20 p:nä. Kokoukseen valitsi kaupunginvaltuusto kesäkuun 18 p:nä Helsingin

kaupungin edustajiksi lautakunnan puheenjohtajan B. Nyberghin, varapuheenjohtajan U. Ilmasen, teknillisen johtajan R. Granqvistin ja satamajohtaja K.W. Hopun sekä varaedustajaksi lautakunnan jäsenen N. Lehtisen. Liittokokouksessa valittiin liiton hallitukseen mm. lautakunnan puheenjohtaja B. Nybergh ja jäsen T. Sivula. Liiton hallituksen puheenjohtajaksi valittiin alkaneeksi kolmivuotiskaudeksi tohtori B. Nybergh.

*Matka-apurahat ja stipendit.* Kaupunginhallitus myönsi elokuun 21 p:nä vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P. Dunckerille 50 000 mk:n suuruisen matka-apurahan Saksan, Hollannin ja Belgian satamiin tehtävää opintomatkaa varten.

Asla-stipendillä oli U.S.A:ssa neljän kuukauden opintomatkalla varastoimistoimen apulaisjohtaja T. Teräs. Tekniikan Edistämissektion apurahalla oli Englannissa opintomatkalla satamarakennusosaston insinööri V. Rahikainen.

*Kulosaaren sillan teräsosien hankinta.* Kulosaaren sillan teräsosat päätettiin (17.6. 380 §) hankkia Vereinigte Österreichische Eisen- und Stahlwerke A.G. nimiseltä toiminimeltä sen tarjouksen mukaisesti edellyttäen, että asennustyöt annetaan satamalautakunnan hyväksymän suomalaisen toiminimen suorittettavaksi yhteistyössä hankkijan kanssa, minkä lisäksi toimitettavat rakenteet olisi pyrittävä rahtaamaan suomalaisilla aluksilla ja vakuuttamaan suomalaisessa vakuutuslaitoksessa. Lautakunnan päätetty (22.9. 552 §) hankkia uuden sitovan tarjouksen Wärtsilä-yhtymä oy:ltä sekä myöskin A. Ahlström oy:ltä ja Valmet oy:ltä, jotka viimeainitut eivät olleet aikaisemmin jättäneet hankintatarjouksia, lautakunta päätti (10.11. 681 §) pysyä aikaisemmin tekemässään päätöksessä hankinnan antamisesta mainitulle itävaltalaiselle toiminimelle sillä ehdolla, että se vastaanottaa suorituksen Tshekkoslovakian kruunuissa. Tuontilisenssiä teräsosien hankkimiseksi ei kertomusvuoden kuluessa saatu, vaikkakin ulkoasiainministeriön kauppapoliittinen osasto joulukuun 10 p:nä hyväksyi hankintaan käytettäväksi mainittua valuuttaa.

*Satamatyöntekijäin huoltorakennukset.* Kaupunginhallituksen joulukuun 20 p:nä 1951 oikeutettua satamalautakunnan asettamaan keskuudestaan nelijäsenisen jaoston valmistelevaan satamatyöntekijäin huoltorakennuksia koskevia kysymyksiä, lautakunta valitsi (14.1. 8 §) tämän jaoston jäseniksi lautakunnan puheenjohtajan Nyberghin sekä jäsenet Hellströmin, Salosen ja Vuorisen. Jaoston, joka kokoontui kertomusvuonna neljä kertaa, sihteerinä toimi varastoalueiden tarkastaja A.K. Niklander.

Länsisataman huoltorakennukseen päätettiin (11.2. 90 §) hankkia lisää 12 kpl 4-osaisia metallisia vaatekaappeja. Samalla päätettiin, että Länsisataman huoltorakennuksen vaatteiden säilytyskaapit numeroidaan ja luovutetaan työkonttorin laatimiin työläisten luetteloihin otetuille työntekijöille ottaen huomioon, että kaappeja annetaan käytettäväksi lähinnä sellaisille työntekijöille, jotka vakituisesti ovat Länsisatamassa alusten purkaus- ja lastaustöissä.

Satamarakennusosastoa kehoitettiin (17.6. 364 §) suorittamaan Sörnäisten huoltorakennuksessa lämmityslaitteiden ym. korjaustyöt.

*Muutto uuteen virkahuoneistoon.* Satamalaitoksen Pohj. Esplanaadikatu 5:ssä sijainneet osastot siirtyivät satamalaitoksen uuteen virkahuoneistoon taloon Eteläranta 10:een marraskuun 15 p:nä. Satamarakennusosaston muutto siirtyi v:n 1953 puolelle syystä, etteivät osastolle tarkoitetut huonetilat olleet valmiit ja että alunperin satamalaitosta varten suunnitellut tilat kaupunginhallituksen marraskuun 20 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti jaettiin satamalaitoksen ja kiinteistötoimiston kaupunkimittausosaston kesken.

*Satamalaitoksen rakennustoimikunta.* Kaupunginhallituksen heinäkuun 6 p:nä 1950 asettama rakennustoimikunta jatkoi työtään kertomusvuoden aikana. Toimikunnan puheenjohtajana toimi satamajohtaja K.W. Hoppu, jäsenenä diplomiarkkitehti R-V. Luukkonen ja satamarakennuspäällikkö diplomi-insinööri B. Backberg sekä sihteerinä insinööri W. Wuolio. Toimikunta kokoontui 44 kertaa ja kokousten pöytäkirjain yhteinen pykäläluku oli 196.

Toimikunnan toteutettavana oleva rakennusohjelma käsitti Meriaseman, Ehrenströmintien sillan, sillan alaisen varastorakennuksen, Eteläsataman tullivarastorakennuksen sekä Kauppatorilla sijaitsevan Suomenlinnan mat-

kustajapaviljongin rakennustyöt. Kertomusvuoden alkaessa oli Meriaseman harjannostajaisvaihe sivuutettu. Ehrenströmintien sillan kantavat rakenteet valmistumassa ja Suomenlinnan matkustajapaviljongin viimeistelytyöt käynnissä. Uudella tullivarastorakennuksella oli aloitettu peruspohjan paalutustyöt.

Kertomusvuoden aikana saatiin Suomenlinnan matkustajapaviljonki valmiiksi helmikuun 21 p:nä, jolloin pidettiin maistraatin lopputarkastus. Tullivarastorakennuksen paalutus valmistui toukokuussa, minkä jälkeen varsinainen rakennustyö päästiin aloittamaan. Rakennustoimikunnan aloitteesta satamalautakunta järjesti heinäkuun 15 p:nä matkustajapaviljongin esittelytilaisuuden. Matkustajapaviljonki avattiin väliaikaisesti liikenteelle heinäkuun 16 p:nä, jolloin ensimmäinen matkustaja-alus Bore I saapui paviljongin laituriin. Samoihin aikoihin valmistui myös Ehrenströmintien silta ja ryhdyttiin suunnittelemaan sillan alustan käyttöä jäähdytyslaitoksen, satamatyöntekijäin huoltorakennuksen sekä satamalaitoksen autonosturien ja trukkitallien paikkana. Vuoden loppuun mennessä oli täällä päästy seinien muurauksivaiheeseen ja tullivarastorakennuksessa kellarin eristysvaiheeseen.

*Munkkisaaren tehdasrakennuksen tulipalo.* Suomi-Filmi oy:lle vuokratu-  
sa Munkkisaaren tehdasrakennuksen osassa sattui syyskuun 6 p:nä tulipalo, joka tuhosi suurimman osan rakennuksen ylimmästä kerroksesta. Vakuutus oy. Pohjola suoritti palovahingon korvauksena satamalaitokselle 3 750 000 mk. Rakennuksen korjaustyö päätettiin (2.10. 566 §) antaa Suomi-Filmi oy:n huolehdittavaksi siten, että kaupunki suorittaa korjaustöiden kustannuksista 3 750 000 mk, mainitun yhtiön vastatessa kaikista tämän määrän ylittävistä kustannuksista.

*Katajanokan laiturin sortuminen.* Katajanokan laiturin kivipeite vajosi huhtikuun 23 p:nä makasiinien 7:n ja 8:n välisen katoksen ja makasiini 8:n yhtymäkohdassa sekä myöskin makasiinien 8:n ja 9:n välisen kentän kohdalla. Laiturin sortumisvaaran johdosta lautakunta päätti (28.4. 264 §), että liikkuimiselle alttiina oleva laiturin osa suljetaan liikenteeltä sekä antoi satamarakennusosaston tehtäväksi tutkia tämän laituriosan vatsaista käyttömahdollisuutta oikeuttaen osaston käyttämään asiantuntijoita.

Lautakunnan tehtyä (17.6. 366 §) esityksen Katajanokan vanhan laituri-  
osan uudelleenrakentamisessa noudatettavasta työjärjestyksestä kaupungin-  
hallitus hyväksyi heinäkuun 10 p:nä lautakunnan ehdottaman suunnitelman  
noudatettavaksi.

*Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset.* Satamaluotsausmaksut päätettiin (28.1. 44 §) korottaa yhdeksänkertaisiksi v:n 1939 voimassa olleista maksuista. Sosiaaliministeriön hintaosaston vahvistettua helmikuun 13 p:nä korotetut maksut päätettiin (25.2. 127 §) soveltaa niitä maaliskuun 1 p:stä alkaen.

*Venepaikkojen maksut vahvistettiin* (10.3. 140 §) kesäkaudeksi 1952 seuraaviksi: peräpaalullisesta paikasta 1 500 mk ja peräpaaluttomasta paikasta 1 000 mk. Rekisteröimismaksu vahvistettiin 100 mk:ksi veneeltä, jota maksua ei kannettu niiltä, jotka lunastivat venepaikan kaupungin venelaiturista.

*Kalastus.* Helsingin kaupunkiin kuuluvilla, kaupungin omistamilla vesialueilla tapahtuvasta kalastuksesta kannettavat maksut vahvistettiin (10.3. 154 §) kaupunginhallituksen asettaman kalastussääntökomitean ehdotuksen mukaisesti eri pyydyslajeilta seuraaviksi: nuotta ja isorysä 2 000 mk, silakkaverkko, verkko ja tavallinen rysä 200 mk, koukut sadalta 200 mk, kätiska 300 mk, vetouistin 200 mk ja heittouistin 400 mk.

*Nosturitaksassa* tarkemmin mainittuja maksuja, jotka satamalautakunta vahvisti joulukuun 18 p:nä 1950, päätettiin (19.5. 296 §) korottaa heinäkuun 1 p:stä alkaen: hiilisataman nosturien osalta 5 mk tonnilta, punnituk-  
sen osalta 1 mk tonnilta sekä kappaletavaranosturien osalta 100 mk tonnilla. Sosiaaliministeriön hintaosasto vahvisti korotetut maksut kesäkuun 9 p:nä.

Lautakunnan marraskuun 17 p:nä 1947 vahvistamaan taksaan, jonka mukaan kannetaan korvaus Helsingin satamalaitoksen aluksien käyttämisestä, päätettiin (15.9. 531 §) liittää uudet hinausehdot taksaan 4:nä kohtana (ks. Kunn.as.kok. s. 137).

Sen johdosta, että ahtaaajien maatyöhinnastoon oli lokakuun 1 p:nä lisätty korotettujen nosturimaksujen aiheuttamat lisäkustannukset, vahvistettiin (2.10. 573 §) laiturihuollon taksaan voimaantuleviksi mainitusta päivästä alkaen vastaavan suuruiset korotukset.

Irtisanomisajoin vuokrattujen alueiden vuokrat kannettiin kertomusvuonna v:n 1951 keskimääräisen indeksiluvun 11 524 (perusindeksi v:n 1914 ensipuolisko = 100) perusteella 1 050 % perusvuokrista korotettuina.

Kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti pitkäaikaisilla sopimuksilla vuokrattujen alueiden vuokramaksut kannettiin kertomusvuoden huhtikuun 1 p:n ja maaliskuun 31 p:n 1953 väliseltä ajalta sopimusten määräysten mukaisesti em. indeksin 11 524 perusteella 1 050 % korotettuina.

*Ruoholahden varastorakennustonttien vuokraehdot.* Kaupunginvaltuusto päätti tammikuun 23 p:nä oikeuttaa satamalautakunnan vuokraamaan 20. kaupunginosassa sijaitsevien kortteleiden n:o 791-794 tontit Helsingin satamaa käyttäville tuonti- ja vientiliikkeitä v:n 1999 loppuun saakka kaupunginvaltuuston päättämien ehtojen.

*Sirpalesaaren siirtäminen satamalautakunnan hallintaan.* Kaupunginvaltuuston tammikuun 23 p:nä tekemän päätöksen mukaisesti Sirpalesaari rakennuksineen siirrettiin kiinteistölautakunnan hallinnasta satamalautakunnan hallintaan tammikuun 1 p:stä alkaen. Satamalautakunnan hoidettavaksi joutuivat seuraavia alueita ja rakennuksia koskevat vuokrasopimukset, jotka oli tehty jälempänä mainittujen yhtiöiden tai yksityisten kanssa:

1) Oy. Telakka ab., pinta-alaltaan määrittelemätön alue, useita rakennuksia sekä erilaisia telakkalaitteita, vuokra 33 900 mk kuukaudessa; 2) Silinteri- ja Mäntähiomo oy., pinta-alaltaan määrittelemätön alue, rakennuksia ja telakkalaitteita, vuokra 29 100 mk kuukaudessa; 3) kalastaja O. Renman, kalastusvälineiden säilyttämistä varten 7.5 m<sup>2</sup> suuruinen alue, irtisanomisaika 3 kk, vuosivuokra 1 000 mk; 4) kalastaja B. Ekström, oikeus vuokrata yhden kuukauden irtisanomisajoin pitää kalastusvälineiden koppia Sirpalesaarella. 5) Edellämainituista sopimuksista oli kiinteistötoimiston talo-osasto irtisanonut 1 ja 2 kohdassa mainitut päättyviksi syyskuun 15 p:nä. Lautakunnan käsiteltävänä oli (2.10. 565 §) mainittujen vuokraajien anomus vuokraoikeuden pidentämisestä tai vuokraajien telakka-alueilla olevien laitteiden ja irtaimiston ostamisesta kaupungille. Sen johdosta, että vuokraajat väittivät vuokrakauden alkaessa heille luvattua viisi vuotta kestävä vuokra-aika, päätettiin asiasta hankkia kaupunginlakimiehen lausunto.

Kiinteistölautakunnan vuokrattua Liuskaluodon Helsingfors Segelsällskap -nimiselle purjehdusseuralle sekä kun tästä johtuen luotoa tukikohdanaan käyttäneet kalastajat joutuvat siirtymään sieltä pois, päätettiin (17.6. 374 §) antaa varastoimis- ja laiturihuolto-osaston tehtäväksi osoittaa mainituille kalastajille uudet sijoituspaikat Sirpalesaarelta.

*Vuokra-asiointi ym.* Taiteilija A. Bergrothin anomus saada myydä turistiesineitä Helsingin satama-alueella kesän 1952 aikana hylättiin (28.1. 46 §).

Munkkisaaren tehdasrakennuksesta Helsingin Säilyke oy:lle, Marmorihio-mo oy:lle ja Suomi-Filmi oy:lle vuokrattujen tehdasilojen vuokrasopimukset uudistettiin (19.5. 301 §) kesäkuun 1 p:stä alkaen kuuden kuukauden irtisanomisajoin 60 mk/m<sup>2</sup> kuukausivuokrasta, minkä lisäksi vuokralaisten oli kunkin suoritettava suhteellinen osuus tehdasrakennuksen lämmityskustannuksista.

Moottorivenehuolto oy:lle vuokratulla Kellosaaren telakka-alueella suoritettua tarkastuksessa havaittujen epäkohtien johdosta päätettiin (19.5. 302 §) huomauttaa vuokraajalle, että sen vuokraamia aluetta ja rakennuksia oli käytettävä yksinomaan moottoriveneiden ym. alusten korjaus- ja säilytyspaikkana, eikä siellä siis saanut pitää muita toimintaan kuulumattomia varastoja ja että tällaiset varastot oli alueelta poistettava kesäkuun 15 p:ään mennessä. Moottorivenehuolto oy:n anottua lupaa saada säilyttää sisaryhtiöittensä varastoja mainitulla vuokra-alueella päätettiin (17.6. 375 §), että hallirakennuksessa saataisiin pitää telakatoimintaan kuulumattomia varastoja elokuun 31 p:ään saakka sillä ehdol-

la, että vuokraaja suorittaa lautakunnan päätöksessä tarkemmin mainitut toimenpiteet.

Entinen rehimestari V. Lehtonen oikeutettiin (17.6. 369 §) myymään eläinvalokuvia Pohjoissatamassa Korkeasaaren laiturilla kertomusvuoden kesän aikana satamalaitokselle suoritettavasta 10 000 mk:n korvauksesta ehdolla, että oikeuden saanut hankkii myyntiin poliisilaitoksen luvan.

Sörnäisten satamatyöntekijäin huoltorakennuksen ruokalanpitäjän J. Mäkinen luovuttua vuokraoikeudestaan kesäkuun 15 p:nä päätettiin (9.6. 341 §) vuokrata ruokalanpito-oikeus rouva E. Mäkiselle aikaisemman sopimuksen mukaisin ehdoin.

Matkustajapaviljonkiin sisustettu kahvilahuoneisto, kukka- ja sanoma-lehtikioskit, puhelinpalvelu ja matkatavarasäiliö päätettiin (30.6. 390 §) vuokrata Sotainvaliidian Veljesliitolle heinäkuun 15 p:stä alkaen siten, että yhdistys suorittaa korvauksena 5 % myynnin bruttomäärästä sopimuksessa tarkemmin mainituin poikkeuksin.

Helsingin Puhelinyhdistykselle vuokrattiin puhelinkioskien paikkana käytettäväksi alueet Länsisatamasta K varastorakennuksen pohjoispuolelta ja Katajanokan varastorakennuksen n:o 12 länsipuolelta heinäkuun 1 p:stä alkaen 100 mk:n vuotuisesta perusvuokrasta indeksikorotuksin.

Katajanokan uuden kappaletavara-aseman rakennuksesta päätettiin (30.6. 414 §) vuokrata konttorihuoneet Ab. Lars Krogius & Co oy:lle, Merihuolto oy:lle, Suomen Höyrylaiva oy:lle, Oy. Mercantile ab:lle sekä pakkahuoneen ulkopuolella toimiville vaakamestareille heinäkuun 1 p:stä alkaen kuuden kuukauden irtisanomisajoin 800 mk/m<sup>2</sup> kuukausivuokrasta.

Vaakamestareille vuokratun konttorihuoneen vuokra päätettiin (10.11. 680 §) sittemmin alentaa 5 000 mk:aan kuukaudelta marras- ja joulukuulta 1952.

Kaupunginvaltuuston syyskuun 3 p:nä tekemän päätöksen perusteella päätettiin (22.9. 551 §) vuokrata Bensininkuluttajat oy:lle 500 m<sup>2</sup>:n suuruinen alue Hiotalahdenrannasta moottoripolttoaineiden jakelupaikkana käytettäväksi kaupunginvaltuuston hyväksymillä vuokraehdoilla kertomusvuoden lokakuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n 1955 väliseksi ajaksi.

Wärtsilä-yhtymä oy. Hiotalahden telakalle päätettiin (10.11. 668 §) vuokrata mainitun telakan alueeseen liittyvä 2 066 m<sup>2</sup>:n suuruinen vesialue tammikuun 1 p:n 1953 ja joulukuun 31 p:n 1957 väliseksi ajaksi 230 mk/m<sup>2</sup> suuruudesta perusvuosivuokrasta indeksiehdoin (lokakuu 1951 = 100) sekä muuten yhtiön pääalueiden vuokrasopimuksen mukaisin ehdoin.

Lautakunnan irtisanottua (15.9. 548 §) Länsisataman Jaalalaiturilta Paraisten Kalkkivuori oy:lle vuokrattua 1,5 tonnin nosturia koskevan vuokrasopimuksen päätettiin (24.11. 692 §) uudistaa sopimus tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen 120 000 mk:n vuosivuokrasta ja muuten entisin vuokraehdoin.

Oy. Esso ab:n vuokraoikeudet Sörnäisten alueisiin n:o 7, 12 ja 16 päätettiin (11.12. 723 §) pidentää entisin vuokraehdoin joulukuun 31 p:ään 1954 saakka.

Kiito-Linja oy:n vuokraoikeus Ruoholahden alueeseen n:o 14 siirrettiin (11.12. 736 §) nimeä muuttaneelle Kiitolinja oy:lle sekä samalla päätettiin muuttaa vuokrasopimusta siten, että vuokraoikeus on siirrettävissä kolmannelle miehelle satamalautakunnan suostumuksesta. Sensijaan hylättiin vuokraajan anomus vuokrakauden pidentämisestä kymmenellä vuodelle.

Kansallis-Osake-Pankin ja Pohjoismaiden Yhdyspankin käyttöön matkustajapaviljongista valuutanvaihtoa varten luovutetusta kiosista kannettava korvaus vahvistettiin (22.12. 767 §) 10 000 mk:ksi vuodessa.

Käyttyäsiä tehtiin kaupunginhallitukselle seuraavista asioista, jotka koskivat: lisämäärärahojen myöntämistä eräille palkka- ja palkkiotileille (14.1. 13 §); kaluston hankintaa varten osoitetun määrärahan siirtämistä käytettäväksi kertomusvuonna (14.1. 27 §); Makasiinirannan raiteiston uudistamista (14.1. 28 §); eräiden v:n 1951 tileiltä myönnettyjen rakennusmäärärahojen säästön siirtämistä kertomusvuonna käytettäväksi (14.1. 29 §); Makasiinirannan ns. rantatullusrakennuksen purkamista (28.1. 41 §); satamaluotsitaksojen korottamista (28.1. 44 §); aloitetuimikunnan jäsenten valitsemista v:ksi 1952 (28.1. 60 §); ylitysoikeuden ja lisämäärärahan anomista kahdelle v:n 1951 tilille (28.1. 62 §); betonikuresimaksun suorittamista satamarakennusosaston apulaisinsinöörin

P. Mattilan puolesta (28.1. 63 \$); Suomenlinnan matkustajapaviljongin palovakuuttamista (11.2. 70 \$); satamalaitoksen henkilöautoa ajavan vah-  
timestarin palkkion korottamista (11.2. 72 \$); Eteläsataman matkustaja-  
paviljongin sisustamista (11.2. 78 \$); Länsisataman entisen asemaraken-  
nuksen purkamista (11.2. 79 \$); yleisön puhelimen hankkimista Länsisa-  
tamaan (11.2. 85 \$); toisen raiteen rakentamismahdollisuuden varaamista  
satamarataa Kaivopuiston kohdalla siirrettäessä (11.2. 92 \$); tutkimuk-  
sen suorittamista Helsingin sataman purkausoloista (15.2. 97 \$); liikku-  
vien nosturien hankkimista bulk-lastien purkausta varten (25.2. 126 \$);  
koneenhoitajan tp. viran perustamista varastoimis- ja laiturihuolto-osas-  
telle (10.3. 144 \$); kurssimaksujen suorittamista satamarakennusosaston  
insinöörien puolesta (10.3. 156 \$); matkustajapaviljonkiin tulevan kah-  
vilahuoneiston sisustamista (10.3. 165 \$); satamalautakunnan käytettäväk-  
si varattujen rakennusmäärärahojen jakamista (26.3. 171 \$); mereen pudon-  
neiden työkalujen korvaamista ja kirjoista poistamista (26.3. 179 \$); ti-  
lapäisten viranhaltijain palkkaamista (7.4. 205 \$); satamalaitoksen uu-  
den virkahuoneiston osakkeiden korkoa ja kuoletusta (7.4. 213 \$); lisä-  
talousarvioon otettavia määrärahoja (5.5. 271 \$); puhelimen hankkimista  
Länsisataman K-makasiiniin (12.5. 286 \$); nosturitaksan korottamista  
(19.5. 296 \$); edustajien valitsemista Satamaliiton Vaasassa pidettävään  
liittokokoukseen (26.5. 322 \$); Matkustajalaiturin väylän haraamista me-  
renkukuhallituksen toimesta (26.5. 329 \$); Suomenlinnan Kuninkaansataman  
laiturin jatkamista (26.5. 331 \$); laiturihuollon konttorinhoitajien ja  
tarkastajan virkojen palkkaluokkien tarkistamista (9.6. 355 \$); Kataja-  
nokaanlaiturin luoteisosan uudelleenrakentamista (17.6. 366 \$); Katajano-  
kan satama-alueen puhtaanapidon tehostamista (17.6. 373 \$); Suomenlinnan  
matkustajapaviljongin vesijohdon rakentamista (30.6. 389 \$); vedenalaisen  
sähkökaapelin sijoittamista Lauttasaaren ja Melkin saaren välille  
(30.6. 396 \$); kastuneiden kellojen korjauskustannusten korvaamista työn-  
tekijöille A. Leijaselle, U. Järvenpäälle, V. Pajuselle, O. Rosenqvistil-  
le, A. Järviselle, A. Vaukoselle ja H.O. Salmelalle (26.5. 326 \$, 30.6.  
397 \$, 15.7. 428 \$, 13.10. 585 \$, 27.10. 618 \$); mukavuuslaitosten vara-  
amista Olympian kisoihin matkaveneillä saapuville (30.6. 408 \$); Suome-  
linnan Kuninkaansataman laiturin rakennustyön suorittamista (30.6. 411 \$);  
Tukholmassa pidetyn Pohjoismaiden suursatama- ja satamajohtajain kokouk-  
sen edustajien matkakustannusten suorittamista (15.7. 426 \$); Suvislauden  
sähköaseman jäähdytysvesijohdon rakentamista (15.7. 445 \$); Eteläsataman  
vaunuvaaran ja kuorma-auton siirtämistä Katajanokalle (21.7. 451 \$);  
mereen pudonneen sahan korvaamista kirvesmies T. Tynykselle (21.7. 452 \$);  
satamalaitoksen talousarvioehdotusta v:ksi 1953 (4.8. 463 \$); moottori-  
polttoaineiden jakeluaseman paikan vuokraamista Hietalahden rannasta Ben-  
siininkuluttajain oy:lle (4.8. 467 \$); Helsingin satamaan johtavien väy-  
lien viittojen kustantamista ja ylläpitämistä (4.8. 472 \$); matka-apura-  
han myöntämistä vt. apulaissatamarakennuspäällikkö P. Dunckerille (4.8.  
473 \$); Kulosaaren sillan liikennöimisen turvaamista (1.9. 499 \$); Buick-  
merkkisen henkilöauton myymistä (1.9. 500 \$); vaatetusavun tilille merki-  
tyn määrärahan ylittämistä (1.9. 522 \$); satamarakennustöitä v. 1953  
(15.9. 540 \$); tileillä Tarverahat ja Laiturihuollon ja yleisen talletus-  
varaston korvaukset olevien määrärahojen ylittämistä (15.9. 547 \$); va-  
rastoimistoimen johtajan E. Ehrnbergin virkamatkaa Hälsingborgiin (15.9.  
549 \$); ehdotusta vv. 1954-55. satamarakennusohjelmaksi (22.9. 552 \$);  
Kulosaaren sillan korjaamista varten osoitetun määrärahan ylittämistä  
(2.10. 575 \$); työmaalta varastettujen öljypuvun, kumisadetakin ja kén-  
kien korvaamista niiden omistajille (13.10. 584 \$); Leppäsuon tasoris-  
teyksen sulkemista ajoliikenteeltä (13.10. 588 \$); Vaasan Höyrymylly  
oy:n oikeuttamista sijoittamaan lisävaihe Sirpalesaarenkadun raitteisiin  
(13.10. 592 \$); Uusi Suomi oy:n oikeuttamista rakentamaan yksityisraide  
satamaradan varrelle Lapinlahdenkadun ja Köydenpunojankadun välille  
(13.10. 593 \$); Kaupunkiliiton 25-vuotisansiomerkin myöntämistä varasto-  
rakennusten isännöitsijälle K.O. Ahoille (27.10. 616 \$); sanoma- ja ai-  
kakauslehtien tilaamista satamalaitokselle v:ksi 1953 (3.11. 661 \$);  
palkallisen loman myöntämistä rakennusmestari O. Mäkiselle betonivalvo-  
jain kurssille osallistumista varten ja hänen kurssimaksunsa suoritta-

mista (3.11. 662 §); palkallisen loman myöntämistä mittausmies M. Eskolalle kokousmatkaan käytetyiltä ajalta (3.11. 663 §); eräiden satamalaitoksen tileille merkittyjen määrärahojen ylittämistä (10.11. 682 §); satamajohtajan viran haettavaksi julistamista (1.12. 720 §); muutostöiden suorittamista satamalaitoksen virkahuoneistossa talossa Eteläranta 10 (11.12. 737 §); työttömyystöiden järjestämistä (22.12. 743 §): Matkustajalaiturin raiteistoon tehtäviä muutoksia (22.12. 762 §); kovaäänislaitteiden hankkimista Länsisataman raiteistolle (22.12. 763 §) ja eräiden määrärahojen ylittämistä (22.12. 764 §).

**P a l k k a l a u t a k u n n a l l e** tehtiin esityksiä asioista, jotka koskivat: satamarakennuspäällikkö B. Backbergin ja sihteerin V.K. Mielosen oikeuttamista pitämään sivutointa (14.1. 16 §, 24.11. 701 §); eräiden tilapäisten viranhaltijain nimittämistä kaupunginvaltuuston vakinaistamiin vastaaviin virkoihin niitä haettavaksi julistamatta (12.5. 280 §); palkkaetujen myöntämistä insinööri V. Rahikaiselle ja yli-insinööri P.J. Dunckerille opintomatkaa varten sekä satamajohtaja K.W. Hopulle ja apulaisjohtaja T.V.J. Teräkselle ulkomaista kokousmatkaa varten myönnetyn virkavapauden ajalta (30.6. 392 §, 15.7. 427 §, 4.8. 473 §, 15.9. 543 §); jatkettun sairausloman myöntämistä pääkassanhoitaja E. Ekblomille (2.10. 571 §, 10.11. 673 § ja 22.12. 752 §) ja tavaranmerkitsijä T. Ohmanille (22.12. 751 §).

**Lausuntoja** annettiin kertomusvuonna yhteensä 60, joista kaupunginhalitukselle 48, kiinteistölautakunnalle 4 ja yhteensä 8 muille viranomaisille.

**K a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e** annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: satamien laiturien vahvistamista rautatieliikennettä varten (28.1. 40 §); Eteläsataman uuden tullimakasiinin piirustuksia (28.1. 43 §); Suomenlinnan odotushuoneen vuokraa (11.2. 71 §); Helsingin sataman epäkohtia ja mahdollisen tutkimuksen toimittamista niistä (10.3. 146 §); kiinnitys- ja ankkuroimispaikkojen varaamista Olympian kisoja varten (10.3. 155 §); kaupungin kiinteän omaisuuden tarkastajien kertomusta (26.3. 176 §); satamalaiturien nimien muuttamista (7.4. 200 §); Lauttasaaren sillan tieliikennemerkkejä (7.4. 206 §); kaupungin töissä aiheutuvien tapaturmakustannusten pienentämistä (7.4. 207 §); vuokramoottoriveneiden taksan korottamista (21.4. 231 §); bensiniiasemakomitean mietintöä (21.4. 232 §); venelaiturin rakentamista Munkkiniemeen (21.4. 245 §); Laajalahden lentosataman järjestelytoimenpiteitä (28.4. 256 §); kalataloussäätiön vapauttamista kalastusmaksujen suorittamisesta (28.4. 257 §); kaupungin rakennustöiden suorittamista (5.5. 270 §); Työväen Pursiseuran anomusta lisäävustuksen myöntämisestä Pyysaaren rantaan tehtävän venelaiturin rakentamiseen (5.5. 278 §); pesulautan hankkimista Laajasalon Hälvikiin (12.5. 281 § ja 13.10. 590 §); lasten estämistä menemästä venelaitureille (12.5. 282 §); työntekijä J. Jerkun työsuhdetta (12.5. 289 §); lisäävustuksen myöntämistä Merenkävijöille Särkän purjevernesataman varustamiseen (19.5. 319 §); Olympian kiscihin saapuville matkaveneille tarpeellisten kiinnityspaikkojen järjestämistä (9.6. 338 §); teknikkokunnan palkkojen kuoppakorotuksia (9.6. 356 §); pohjajharan ostarjousta (9.6. 357 §); aidan rakentamista rannalle talon Läntinen Rantatie 3:n kohdalle (9.6. 358 §); Yxpilä nimisen nelimastokuunarin ostoa museolaivaksi (17.6. 370 §); toimenpiteitä satamaliikenteen parantamiseksi (30.6. 407 §); Pitkänsillanrannan ja Lammassaaren välisen moottoriveneamatkan kuljetusmaksujen korottamista (15.7. 434 §); veturien kuonauskuopan rakentamista Länsisatamaan (15.7. 442 §); paikan luovuttamista junatoimistoa varten Länsisatamasta (15.7. 443 §); luontoisetukorvauskomitean mietintöä (1.9. 496 §); postitullikamarin vuokran korottamista (1.9. 495 §); revisiotoimiston huomautuksia satamalaitoksen taksista ja kirjanpidosta (1.9. 497 §); satamaradan veräjänvartijain koppien uusimista (1.9. 498 §); Polttoaineosuuskunnan anomusta Osuustukkukaupan hallinnassa olleen hiilivarastoalueen vuokraamisesta (15.9. 534 § ja 27.10. 613 §); kaupungin työkaluston ja -koneiston uudistamista ja täydentämistä (2.10. 564 §); komitean asettamista teollisuusalueiden eräiden raidekysymysten selvittämiseksi (13.10. 582 §); satamaradan rakentamista kaksiraiteiseksi Töölöstä Länsisatamaan ja Leppäsuon mäen alentamista (13.10.

586 §); satamaradan siltavarustajain kopin uudelleen rakentamista (13.10. 589 §); Malmin uimarannalle sijoitetun pesulautan siirtämistä (13.10. 591 §); Viikin Rakennustoimikunnan oikeuttamista rakentamaan viemäri Herttoniemen radan alitse (13.10. 594 §); Länsisataman junatoimiston rakennuskustannusten jakamista kaupungin ja valtionrautateiden kesken (27.10. 611 §); Olympian kiscista laadittavaa kertomusta varten tarvittavia tietoja (27.10. 622 §); työmäärärahoista palkatun rakennusmestarin E.H. Stenbergin irtisanomista (1.12. 719 §); mittausesimies M. Eskolan kokousmatkasta tehtyä harhauttavaa esitystä (22.12. 746 §); Kulosaaren sillan liikenteen rajoittamista (22.12. 747 §); Kulosaaren sillan Sörnäisten puoleisen liitostien järjestelyä (22.12. 760 §); Lapinniemen varastorakennuskorttelien korkeustasoja (22.12. 761 §) sekä alueen luovuttamista Länsisatamasta valtionrautateille hiilivaraston ja hiilenantolaitteen sijoittamista varten (22.12. 770 §).

**K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e** annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: alueen vuokraamista Herttoniemestä Oy. Semptalin ab:lle (25.2. 111 §); Puukonttori oy:lle korttelista n:o 275 vuokratun alueen vuokra-ajan pidentämistä (7.4. 208 §); Liuskaluodon kalastajien siirtymistä Sirpalesaareen (17.6. 374 §) ja alueen vuokraamista Herttoniemen öljysatamasta Oy. Petko ab:lle (22.12. 769 §).

**P a l k k a l a u t a k u n n a l l e** annettiin seuraavat lausunnot, jotka koskivat: autonkuljettajina toimineiden trukinkuljettajain palkkausta autonkuljetusajalta (11.2. 75 §); rakennusinsinöörien palkkauksen järjestämistä (11.2. 86 §); kaupungin teknikkokunnan palkkauksen tarkistamista (25.2. 109 §) ja toimistoapulaisen M.T. Tynkkysen anomusta saada laskea hyväkseen ikälisiä varten Sotavahinkoyhdistyksessä palvelemaansa aika (1.9. 503 §).

**K a u p u n g i n l a k i m i e h e l l e** annettiin (28.1. 42 §) lausunto rautatiehallituksen valituksesta liikennemaksujen suorittamiseksi tapahtuneesta ulosmittauksesta.

**M a i s t r a s t i l l e** annettiin seuraavat lausunnot, jotka koskivat: Valtameri oy:n Sörnäisten satamaan rakennettavaksi suunnitteleman varastosuojan piirustusten vahvistamista (26.3. 173 §) ja Oy. Shell ab:n anomusta saada sijoittaa tulenaran nesteen jakelulaite maanalaisine säiliöineen Pohjoissataman venelaiturille (12.5. 285 §).

**R a k e n n u s t a r k a s t u s t o i m i s t o l l e** annettiin epävä lausunto T:mi E.K. Heikkilän anomuksesta saada rakentaa puinen toimistorakennus valtionrautateiden alueelle Sörnäisten satamaan (7.4. 209 §).

**Jaoston käsittelemät asiat.** Kertomusvuoden aikana satamalautakunta teki seuraavat vuokrasopimukset:

| Vuokraaja                                                                                                                                              | Alue tai oikeus                             | Pinta-ala<br>m <sup>2</sup> | Vuokrausai                     | Perus-<br>indeksi | Perusvuokra<br>mk | Päätös      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------|-------------------|-------------------|-------------|
| Puunvientii oy.                                                                                                                                        | Sörnäisten alue                             | 1 200                       | 1.3.1952 alk.<br>1 kk. irtis.  | 1 000             | 4                 | 28.1. 7 §   |
| Helsingin kaupungin<br>rakennustoimisto                                                                                                                | Länsisataman alue                           | 310                         | 1.3.1952 alk.<br>3 kk. irtis.  | 1 000             | 15                | 25.2. 15 §  |
| Oy. Aimo Lindgren ab.                                                                                                                                  | Länsisataman alue                           | 904                         | 1.9.1952 alk.<br>6 kk. irtis.  | 1 000             | 17                | 21.4. 23 §  |
| Ab. Victor Ek, Meri-<br>kiito oy., Ab. Henry<br>Nielsen oy., Ab. Lars<br>Krogus & Co oy.,<br>Suomen Höyrylaiva oy.<br>ja Oy. Enroth ab.,<br>yhteisesti | Länsisataman kort-<br>telin n:o 269<br>alue | 470                         | 1.7.1952 alk.<br>6 kk. irtis.  | 1 000             | 15                | 5.5. 29 §   |
| Oy. Shell ab.                                                                                                                                          | Verkkosaaren alue                           | 8 750                       | 1.7.1952 alk.<br>6 kk. irtis.  | 1 000             | 4                 | 15.7. 45 §  |
| Oy. Shell ab.                                                                                                                                          | Oikeus pitää öljy-<br>johtoa Sörnäisissä    |                             | 1.5.1952 alk.<br>6 kk. irtis.  | 1 000             | (20 000)          | 15.7. 46 §  |
| Päiviö Stevedoring                                                                                                                                     | Sörnäisten alue<br>n:o 25                   | 100                         | 16.7.1952 alk.<br>3 kk. irtis. | 1 000             | 15                | 15.7. 51 §  |
| M. Katainen ja<br>A. Alenius                                                                                                                           | Länsisataman alue<br>J 2                    | 1 834                       | 1.4.1952 alk.<br>6 kk. irtis.  | 100               | 170               | 11.12. 78 § |

Kertomusvuoden aikana irtisanottiin tai merkittiin päättyviksi alla mainitut vuokrasopimukset:

| Vuokraaja                                                                                                                               | Alue                                   | Vuokraaika<br>päätyi | Päätös          |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------|----------------------|-----------------|
| Oy. Lars Krogus & Co ab.                                                                                                                | Länsisataman korttelin n:o 270<br>alue | 31.7.1952            | j. 28.1. 8 \$   |
| Osuustukkukauppa                                                                                                                        | Länsisataman korttelin n:o 758<br>alue | 31.8.1952            | j. 25.2. 13 \$  |
| Kivenveistäjä J. Järvinen                                                                                                               | Ruoholahden alue n:o 19 <sup>a</sup>   | 31.10.1952           | j. 21.4. 25 \$  |
| Ab. Victor Ek oy., Merikii-<br>to oy., Ab. Henry Nielsen<br>oy., Ab. Lars Krogus & Co<br>oy. sekä Suomen Höyrylai-<br>va oy. yhteisesti | Länsisataman korttelin n:o 269<br>alue | 30.6.1952            | j. 5.5. 29 \$   |
| Ab. Victor Ek oy.                                                                                                                       | Katajanokan toimistokojun alue         | 3.10.1952            | j. 15.7. 43 \$  |
| Ab. Finnish Stevedores oy.                                                                                                              | - " -                                  | - "-                 | - "-            |
| Helsingin Huolinta oy.                                                                                                                  | - " -                                  | - "-                 | - "-            |
| Internationella Trans-<br>port ab.                                                                                                      | - " -                                  | - "-                 | - "-            |
| Oy. Lars Krogus & Co Ab.                                                                                                                | - " -                                  | - "-                 | - "-            |
| Oy. Mercantile ab.                                                                                                                      | - " -                                  | - "-                 | - "-            |
| Merihuolto oy.                                                                                                                          | - " -                                  | - "-                 | - "-            |
| Suomen Höyrylaiva oy                                                                                                                    | - " -                                  | - "-                 | - "-            |
| Oy. Esso ab.                                                                                                                            | Merisataman bensiiniasema              | 31.12.1952           | j. 15.7. 48 \$  |
| Oy. Concrete ab.                                                                                                                        | Ruoholahden alue n:o 21                | 15.10.1952           | j. 2.10. 67 \$  |
| Elovuori ja Kumpp. oy                                                                                                                   | Ruoholahden alue n:o 34                | 31.12.1952           | j. 11.12. 81 \$ |

Kalansavustamo T:mi A. Ressin anomus toiminimelle Verkkosaarelta kuuden kuukauden irtisanomisajalla vuokratun alueen vuokrauden muuttamisesta viisi vuotta kestäväksi hylättiin (j. 28.1. 5 §); Valtameri oy:n anomus varastotilan vuokraamisesta Katajanokan vanhasta asemarakennuksesta hylättiin (j. 21.4. 24 §); Punkaharjun Laiva oy:n anomus lipunmyynti- ja puhelinkioskin sijoittamisesta Linnanlaiturille hylättiin (j. 9.6. 32 §) ja rouva A. Lybeckin anomus saada harjoittaa ruokatarjoilua satamatyöntekijöille Katajanokalla hylättiin (j. 15.7. 44 §).

**Vuokraoikeuden siirrot ja nimen muutokset.** Kalansavustamo T:mi A. Ressin vuokraoikeus 1 000 m:n suuruiseen Verkkosaaren alueeseen siirrettiin (j. 28.1. 6 §) Jalokala oy:n nimiin, Oy. Tottijärven Lautatarha ab:n toiminimen muuttumisen johdosta merkittiin (j. 11.2. 10 §) Sörnäisten varastoalueiden n:o 3:n ja 9:n vuokraoikeudet Helsingin Puu oy:n nimiin ja Oy. Nobel-Standard ab:n toiminimen muuttumisen johdosta merkittiin (j. 25.2. 14 §) Sörnäisten niemellä sijaitsevan seitsemän eri varastoalueen vuokraoikeudet Oy. Esso ab:n nimiin.

**Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset.** Karl Forsström ab:n vuokraoikeus Länsisataman varastorakennukseen D irtisanottiin (j. 28.1. 8 §) päättyväksi heinäkuun 31 p:nä, P.P. Drockila oy:n vuokraoikeus Katajanokan varastorakennuksessa n:o 1 sijaitsevaan varasto-osastoon n:o A 1 merkittiin (j. 11.2. 11 §) päättyväksi tammikuun 31 p:nä sekä vuokrattiin (j. 11.2. 11 §) helmikuun 1 p:stä alkaen Oy. Gustav Paulig ab:lle kuuden kuukauden irtisanomisajalla 60 mk/m<sup>2</sup> vuokrasta kuukaudesta, satamalaatukunnan jaoston (28.5.1951 41 §) tekemä päätös 150 m<sup>2</sup>:n suuruisen varastotilan vuokraamisesta rantamakasiinista n:o 1 Ab. Stevedoring oy:lle peruutettiin (j. 26.5. 36 §), Ab. Stevedoring oy:n Katajanokan päivystyskopin vuokraoikeus irtisanottiin (j. 15.7. 50 §), rouva H. Pennaselle vuokrattiin (j. 27.10. 73 §) Länsisatamasta marraskuun 1 p:stä alkaen yhden kuukauden irtisanomisajalla 1 000 mk:n kuukausivuokrasta miehistöparakin keittiöosa, Oy. Esso ab:lle vuokrattiin (j. 7.4. 17 §) Eteläsatamasta nestemäisen polttoaineen jakelupaikka toukokuun 1 p:n ja lokakuun 31 p:n väliseksi ajaksi 69 000 mk:n vuokrasta, Oy. Esso ab. oikeutettiin (j. 21.4. 27 §) sijoittamaan Ruoholahden jakeluasemalle toinen jakelupylväs heinäkuun 1 p:stä alkaen 8 000 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin, Kruunuhaan Venekerho ja Suomen Moottorivene Klubi oikeutettiin (j. 5.5. 32 §) sijoittamaan Pohjoissataman venelaitureilleen kaksi nestemäisen polttoaineen jakelulaitetta kesäkuun 1 p:stä lähtien 3 kk:n irtisanomisajoin 21 000 mk:n uutta indeksia vastaavasta perusvuosivuokrasta, Oy. Shell ab. oikeutettiin (j. 9.6. 38 §) sijoittamaan Ruoholahden jakeluasemalle toinen jakelupylväs toukokuun 1 p:stä alkaen 6 000 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin, Oy. Shell ab. oikeutettiin (j. 27.10. 72 §) sijoittamaan Ruoholahden jakeluasemalle kolmas jakelulaite heinäkuun 1 p:stä lähtien 8 000 mk:n perusvuosivuokrasta indeksikorotuksin ja Oy. Esso ab:lle vuokrattiin (j. 11.12. 80 §) jakeluaseman paikka Merisatamasta tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen irtisanomisaikana kuusi kuukautta 100 000 mk:n uuden indeksin mukaisin korotuksin.

**Toimistokojut ym.** Oy. Sight-Seeing ab. oikeutettiin (j. 26.5. 34 §) pitämään kesämatkailukautena 1952 lipunmyyntikioskia Kauppatorin rannassa 10 000 mk:n korvauksesta.

Punkaharjun Laiva oy. oikeutettiin (j. 9.6. 39 §) pystyttämään Linnanlaiturille väliaikainen puhelinpylväs.

**Liikennöitsijä K. Ritapuro** oikeutettiin (j. 15.7. 47 §) pitämään matkustajille tarkoitettua ilmoitustaulua Kauppatorin rannassa elokuun 31 p:ään saakka 5 000 mk:n korvauksesta.

**Varastotoimisto** oikeutettiin (j. 11.12. 79 §) vuokraamaan huolintaliikkeiden toimistokojuja varten tarvittavat alueet viikkovuokrauksena.

**Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset.** Laiturihuollon vastuulla olleista puuttumaan jääneistä tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia seuraavat määrät: Oy. Constructor ab:lle 3 728 mk (j. 14.1. 3 §), Henry Nielsen oy:lle 22 066 mk (j. 7.4. 18 §), Merihuolto oy:lle 9 290 mk (j. 7.4. 19 §), Merikiito oy:lle 3 045 mk (j. 7.4. 20 §), Keru oy:lle 55 000 mk (j. 9.6. 40 §), Yleinen Huolinta oy:lle 16 932 mk (j. 15.7. 49 §), Oy. Packalen ab:lle 1 136 mk (j. 4.8.

54 §), Kemin Rautakauppa oy:lle 279 mk (j. 4.8. 55 §), Oy. Gust. Skogsterille 2 671 mk (j. 4.8. 55 §), Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle 1 593 mk ja 70 233 mk (j. 4.8. 56 §, 2.10. 60 §), Rautakonttori oy:lle 33 332 mk (j. 2.10. 58 §), T:mi Hjalmar Eckertille 5 107 mk (j. 2.10. 59 §), Oy. Aerator ab:lle 66 026 mk (j. 2.10. 61 §), Oy. Strömberg ab:lle 7 433 mk (j. 2.10. 62 §), Lauri Helle oy:lle 1 641 mk (j. 2.10. 63 §), Sytytin oy:lle 29 997 mk (j. 27.10. 70 §), Nahkatehtaitten Hankinta oy:lle 80 870 mk (j. 27.10. 71 §), Helsingin Verkatehdas oy:lle 7 475 mk (j. 27.10. 76 §), Suomen Osuuskauppojen Keskuskunnalle 12 680 mk (j. 11.12. 84 §) ja Vesi ja Lämpö oy:lle 13 563 mk (j. 11.12. 85 §).

*Hyväksytyt piirustukset.* Satamalautekunta hyväksyi kertomusvuoden aikana omalta osaltaan seuraavat rakennuspiirustukset: Oy. Aimo Lindgren ab:n Länsisataman toimistorakennuksen (j. 21.4. 26 §), Oy. Victor Ek ab:n sekä muiden yhteisen Länsisataman toimistorakennuksen (j. 5.5. 29 §), Oy. Algol ab:n Länsisataman alueen vaakakopin ja työvälilinjavan (j. 5.5. 31 §), Moottorivenehuolto oy:n Kellosaaren alueen varastosuojan (j. 15.7. 42 §), Suomen Kaapelitehdas oy:n Salmisaaren tehdasrakennuksen muutoksen (j. 4.8. 53 §), Päiviö Stavedoringin Sörnäisten alueen toimistokojun ja varastosuojan (j. 2.10. 65 §), Jalokala oy:n Verkkosaaren alueen kalasavustamon lisärakennuksen (j. 2.10. 66 §), Bensininkuluttajain oy:n Hietalahden jakeluaseman (j. 27.10. 74 §), Oy. Mercantile ab:n Länsisataman varastosuojan (j. 27.10. 75 §), Valtameri oy:n Katajanokan varastosuojien (j. 11.12. 82 §) ja Oy. Elo ab:n Herttoniemen laiturisuojatuen (j. 11.12. 83 §).

*Henkilökunta.* Kanslia osasto. Kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä vakinaistamaan kanslistin virkaan nimitettiin (12.5. 280 §) tp. kanslisti H.A. Hytönen.

*Kassa- ja tilivirasto.* Osaston palveluksesta myönnettiin ero seuraaville: toimentaja K. Axbergille helmikuun 10 p:stä (14.1. 23 §), toimentaja E. Ekholmille toukokuun 1 p:stä (7.4. 211 §), toimistoapulaiselle O.T. Meriluodolle elokuun 1 p:stä (30.6. 415 §) ja toimentaja R. Lampulle syyskuun 15 p:stä (1.9. 507 §).

Kaupunginvaltuusto myönsi toukokuun 7 p:nä tiliyilityksen yhden laskuttajan, kahden toimentajan ja kahden toimistoapulaisen palkkaamiseksi kertomusvuoden ajaksi talousarvioon merkittyjen tilapäisten viranhaltijain lisäksi.

Kahta toimistoapulaisen virkaa määrättiin viransijaisina hoitamaan ylioppilaat P.T. Perttuli ja A.I. Toponen tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen (22.12. 753 §). Tp. toimistoapulainen R.R. Johansson määrättiin (19.5. 318 §) hoitamaan toimentajan virkaa, ylioppilas L.E. Rikberg toimistoapulaisen virkaa kesäkuun 1 p:stä alkaen sekä rouva K. Harju toimistoapulaisen virkaa kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n välisen ajan näissä viroissa vakinaisina olevien hoitaessa kaupunginvaltuuston toukokuun 7 p:nä tekemällä päätöksellä perustettuja tilapäisiä virkoja. Sosionomi R.R. Johansson määrättiin (22.12. 753 §) tammikuun 1 p:stä 1953 alkaen viransijaisena hoitamaan toimentajan virkaa 21.palkkaluokan palkkaeduin sinä aikana kun viran vakinainen haltija E.R. Huuhka toimi tp. laskuttajana ja samoin ylioppilas L.E. Rikberg hoitamaan toimistoapulaisen virkaa 20.palkkaluokan palkkaeduin sinä aikana, kun viran vakinainen haltija M.T. Tynkkynen toimi tp. toimentajana (22.12. 753 §).

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: toimistoapulainen S-M. Helminen (11.2. 76 §) toimentajan virkaan maaliskuun 1 p:stä, rouva M.T. Tynkkynen (7.4. 203 §) toimistoapulaisen virkaan toukokuun 1 p:stä, rouva A.M. Porras (21.4. 237 §) toimistoapulaisen virkaan toukokuun 1 p:stä 1953, tp. toimistoapulainen L.I. Heinonen (5.5. 274 §) toimentajan virkaan kesäkuun 1 p:stä, toimentaja A.M. Liljeros (4.8. 477 §) vanhemman kassanhoitajan virkaan syyskuun 1 p:stä, rouva K.U. Harju (4.8. 477 §) toimistoapulaisen virkaan ja rouva A.M. Porras (10.11. 670 §) toimentajan virkaan joulukuun 1 p:stä.

*Satamakonttori.* Kuoleman kautta poistui henkilökunnasta satamavalvoja J.N. Oivo tammikuun 22 p:nä.

Satamatarkastaja A. Kolille myönnettiin (2.10. 570 §) ero virastaan lokakuun 24 p:nä säädetyn eroamisiansi perusteella.

Haettavana olleeseen satamavalvojan virkaan nimitettiin (10.3. 143 §) aliperämies P.E. Karppinen.

Varastotoimis- ja laiturihuolto-osasto. Vaakamestari S. Kaivannolle myönnettiin (17.6. 371 §) ero virastaan heinäkuun 7 p:stä. Osaston palveluksesta siirtyivät eläkkeelle seuraavat: varaston apulaisesimies A. Suvinen (21.4. 238 §) syyskuun 1 p:stä ja varastorakennusten isännöitsijä K.O. Ahonen (27.10. 616 §) marraskuun 5 p:stä.

Kaupunginvaltuusto myönsi toukokuun 7 p:nä tiliylityksen kahden toimentajan ja kymmenen tavaramerkitsijän palkkaamista varten. Kaupunginhallitus myönsi huhtikuun 30 p:nä määrärahan 30. palkkaluokan tp. koneenhoitajan palkkaamiseksi heinäkuun 1 p:n ja joulukuun 31 p:n väliseksi ajaksi.

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: varaston apulaisesimies V.A. Jalaskivi (10.3. 142 §) varastonesimiehen virkaan huhtikuun 1 p:stä alkaen, tavaramerkitsijät B.E. Lindberg ja R.J. Nyberg (10.3. 142 §) tavaramerkitsijäin virkoihin, vt. vaakamestari S.L. Kaivanto (10.3. 142 §) vaakamestarin virkaan huhtikuun 1 p:stä alkaen, varastomies Y.E. Pietilä (19.5. 300 §) varaston apulaisesimiehen virkaan kesäkuun 1 p:stä alkaen, varastomies L.V. Lindqvist (1.9. 505 §) varaston apulaisesimiehen virkaan lokakuun 1 p:stä alkaen, tp. vaakamestari S.R.T. Eriksson (1.9. 519 §) lokakuun 1 p:stä alkaen vaakamestarin virkaan, kolmeen toimentajan virkaan (10.11. 671 §) tp. toimentajat F.E. Candolin, H.K.E. Flinck ja H.K. Tohkala joulukuun 1 p:stä alkaen, viiteen tavaramerkitsijän virkaan (10.11. 672 §) tp. tavaramerkitsijät V.M. Hallen, J.A. Johansson, E. Katainen, M. Koli ja A.F. Lindberg joulukuun 1 p:stä alkaen sekä apulaisisännöitsijä M.R. Paronen (11.12. 738 §) varastorakennusten isännöitsijän virkaan.

Kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä vakinaistamiin virkoihin nimitettiin (12.5. 280 §) seuraavat: konttorinhoitajan virkaan tp. konttorinhoitaja B.F. Nordenstreng, kolmeen laiturihuollon toimentajan virkaan tp. toimentajat E.M. Ahlqvist, T.C. Blomqvist ja H.M. Viuhko, neljään laiturihuollon esimiehen virkaan tp. esimiehet R.A. Baarman, Å.A. Degerman, J.G. Hamberg ja H.S. Nyberg, kahteen laiturihuollon konttorinhoitajan apulaisen virkaan virkojen tp. hoitajat N.V. Ahlqvist ja O.H.V. Knäpe ja kymmeneen tavaramerkitsijän virkaan O.U. Andersson, P. Bogdanoff, P.R.R. Fagerström, O.O. Koivu, O.A. Kärkäs, O.Y. Piipponen, H.H. Rönnerberg, K.E. Rönnerberg, H. Taponen ja Å.R. Willberg.

Tavaramerkitsijän virkoja viransijaisina määrättiin (14.1. 10 §) hoitamaan tp. tavaramerkitsijät B.E. Lindberg, R.J. Nyberg, O.U. Andersson, P. Bogdanoff, P. Fagerström, K.A. Friberg, J.A. Johansson, O.O. Koivu, M. Koli, Å.O. Kärkäs, O.Y. Piipponen, H.H. Rönnerberg, K.E. Rönnerberg, H. Taponen ja Å. Willberg tammikuun 1 p:stä alkaen. Tp. toimentaja T.C. Blomqvist määrättiin (14.1. 10 §) viransijaisena hoitamaan laiturihuollon toimentajan virkaa sinä aikana, jona viran vakinainen haltija N.V. Ahlqvist toimi tp. konttorinhoitajan apulaisena. Lämpöjohtomekaanikko U. Uusiheimo määrättiin (15.7. 435 §) viransijaisena hoitamaan heinäkuun 1 p:stä alkaen lämpöjohtomekaanikon virkaa, viran vakinaisen haltijan G. Numfeldtin toimiessa tp. koneenhoitajana ja tp. varastonesimies U.H. Varpula määrättiin (30.6. 417 §) hoitamaan viransijaisena kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä vakinaistamaa varastonesimiehen virkaa heinäkuun 1 p:stä alkaen.

Virkojen vakinaisten haltijain virasta pidätettyinä ollessa määrättiin (24.11. 693 §) viransijaisina hoitamaan kahta laiturihuollon esimiehen virkaa B.T. Lindqvist ja Å.B. Forsell sekä kahdeksaa tavaramerkitsijän virkaa joulukuun 1 p:stä alkaen A.E. Berggren, E.O. Sinervo, T. Sohlberg, E.A. Ryyppö, T.J. Miettinen, T. van Gejt, E.O. Keijälä ja K.S. Lindholm.

Satamarakennusosasto. Kuoleman kautta poistuivat henkilökunnasta piirtäjä Y.V. Valjakka huhtikuun 11 p:nä ja insinööri H.V. Öberg marraskuun 26 p:nä.

Osaston palveluksesta myönnettiin ero seuraaville: vt. apulaisinsinöörille K.K.G. Krook'ille (11.2. 91 §) maaliskuun 1 p:stä, rakennusmestari

Hj. Jakobssonille (7.4. 211 §) toukokuun 1 p:stä ja apulaisinsinööri P. Mattilalle (28.4. 266 §) kesäkuun 1 p:stä.

Haettavana olleisiin virkoihin nimitettiin: hakija E.-L. Lindholm (28.1. 47 §) 23.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan helmikuun 1 p:stä, rakennusmestari Hj. Miettinen (25.2. 107 §) 33.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan maaliskuun 1 p:stä, rakennusmestari H.O. Hagelberg (10.3. 157 §) 29.palkkaluokan piirtäjän virkaan, hakija I. Kotte (7.4. 204 §) 20.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan toukokuun 1 p:stä, rakennusmestari R.O. Raatikainen (21.4. 236 §) 31.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan toukokuun 1 p:stä, rakennusmestari E.L. Öhman (19.5. 299 §) 35.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan kesäkuun 1 p:stä, rouva L.E. Valjakka (17.6. 367 §) 18.palkkaluokan toimistoapulaisen virkaan heinäkuun 1 p:stä, piirtäjä E.B. Forsberg (17.6. 368 §) 31.palkkaluokan piirtäjän virkaan heinäkuun 1 p:stä, rakennusmestari A.W. Snäck (15.7. 444 §) 33.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan elokuun 1 p:stä, rakennusmestari M.J. Lilja (1.9. 504 §) 31.palkkaluokan rakennusmestarin virkaan lokakuun 1 p:stä, rakennusmestari T.A. Suominen (1.12. 718 §) 29.palkkaluokan piirtäjän virkaan ja piirtäjä J.E. Storkäll (1.12. 718 §) 26.palkkaluokan piirtäjän virkaan tammikuun 1 p:stä 1953.

Kaupunginvaltuuston huhtikuun 23 p:nä vakinaistamiin virkoihin nimitettiin (12.5. 280 §): arkkitehdin virkaan tp. arkkitehti E.A. Ek ja toimistoapulaisen virkaan tp. toimistoapulainen H.J.K. Laine.

Insinööri V. Rahikainen määrättiin (1.9. 506 §) lokakuun 1 p:stä alkaen hoitamaan viransijaisena 45.palkkaluokan insinöörin virkaa sinä aikana, kun viran vakainainen haltija, insinööri J. Ask toimii osaston yli-insinöörin viransijaisena.

**S a i r a u s l o m a t.** Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville virkasäännön mukaisia sairauslomaetuja nauttiville myönnettiin sairauslomia kertomusvuoden kuluessa 556 tapauksessa. Sairauslomapäivien lukumäärä oli 5 225, joista 3 727 päivää täysin palkkaeduin, 1 419 2/3 palkkaeduin, 48 1/2 palkkaeduin ja 31 päivää ilman palkkaa.

Satamalaitoksen palveluksessa oli joulukuun 31 p:nä yllämainittujen lisäksi - satamarakennusosaston tuntipalkkaisia työntekijöitä lukuunottamatta - 57 työsuhteessa olevaa, joiden sairauslomat myönnettiin työntekijöiden sairausapua koskevien määräysten perusteella. Satamarakennusosaston työntekijäin sairauslomista ks. kertomusta sivulla

### Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 61 495 m<sup>2</sup> ja katoksien pinta-ala 1 925 m<sup>2</sup>, yhteensä 63 420 m<sup>2</sup>. Länsisataman varastorakennusten lattia-ala oli 41 400 m<sup>2</sup>. Koko satamassa oli siten varastorakennusten ja katosten lattia-ala yhteensä 104 820 m<sup>2</sup>. Matkustajapaviljongin I kerroksen n. 1 000 m<sup>2</sup>:n suuruinen varastotila otettiin väliaikaisesti tavaraliikenteen käyttöön marraskuun 17 p:nä, jolloin suoraan aluksesta purettiin makasiiniin tuontitavaraa.

Rakennustoimiston talorakennusosaston Katajanokan satama-alueelle rakennuttamat rautateiden kappaletavara-asema sekä vuota- ja öljymakasiini luovutettiin kesäkuun 26 p:nä suoritettussa katselmuksessa virallisesti satamalaitokselle. Lentotavarain vastaanotto- ja tullausosasto, joka siustettiin 1 tullikamarin rakennukseen, luovutettiin kesäkuun 16 p:nä tullilaitoksen käyttöön.

Lautakunnan tekemästä (11.2. 79 §) esityksestä kaupunginhallitus myönsi helmikuun 21 p:nä luvan Länsisataman entisen asemarakennuksen purkamiseen.

Pysyväisten, vähintään 2 m:n syvyisten laiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä yhteensä 6 023 m. Kertomusvuoden kuluessa valmistui 91 m:n pituinen osa Salmisaaren höyryvoimalaitoksen laiturista, jolle sähkölaitoksen hankkimana sijoitettiin kaksi 5 tonnin nosturia. Edellä mainittuun laituripituuteen ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä tilapäisiä purkauslaitureita, vaikka niiden syvyys on yli 2 m.

Satamien rautatieraitteiden pituus oli vuoden lopussa 64 569 m. Varasto- ja teollisuusalueiden raiteiden pituus oli 16 426 m, josta Malmin asemalla olevien raiteiden osuus oli 1 894 m.

Kertomusvuoden aikana täytettiin vesialueita 41 080 m<sup>2</sup>, josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 8 160 m<sup>2</sup>.

Vuoden päättyessä satamalautakunnan hallinnossa oleva maa-alue oli 142 ha ja vesialue 3 541 ha.

Tavara- ja purkaukseen käytettävien laiturikenttien ala oli Eteläsatamassa ja Katajanokalla 55 000 m<sup>2</sup>, josta 40 000 m<sup>2</sup> sijaitsee lähellä laituria ja 15 000 m<sup>2</sup> rautatieraitteiden varrella. Länsisataman laiturikenttien ala oli yhteensä 150 000 m<sup>2</sup>, josta 80 000 m<sup>2</sup> lähellä laituria ja 70 000 m<sup>2</sup> rautatieraitteiden varrella. Varastoalueita, joiden vuokraamisesta on tehty kirjalliset sopimukset, oli vuoden päättyessä 518 902 m<sup>2</sup>.

Satamalaitoksella oli kertomusvuoden päättyessä 50 laiturinosturia, 9 autonosturia ja 29 haarukkatrukkia. Rautatievaunujen siirtoja varten hankittiin Bauche-merkin vaunusiirtotraktori sekä säkkitavaran yms. kuljetuksia varten hihnakuljetin. Satamalaitokselle hankittiin kertomusvuonna kaksi henkilöautoa ja yksi kuorma-auto. Laitoksen käytössä oli siten kertomusvuoden päättyessä viisi henkilöautoa ja neljä kuorma-autoa, kun Buick-merkin v:n 1937 mallia ollut henkilöauto kaupunginhallituksen antamalla luvalla myytiin 225 000 mk:n hinnasta.

Kesäkuussa asennettiin Eteläsataman Matkusjalaiturille kaksi Demag A.G:n toimittamaa jäykkäpuomista 3/1.5 tonnin nosturia. Vuoden loppupuolella A. Ahlström ryhtyi asentamaan Katajanokanlaiturille kahta 5/2.5 tonnin nivelpuominosturia, jotka mainittu toiminimi toimittaa satamalaitokselle yhteistyössä tanskalaisen toiminimen Aarhus Maskinfabrik A.S:n kanssa.

Eteläsataman Matkustajalaiturille sijoitettavat kaksi 3/1.5 tonnin jäykkäpuomista nosturia päätettiin (21.7. 450 §) hankkia Demag A.G:ltä. Kertomusvuoden kuluessa ei saatu tuontilisenssiä näiden nosturien hankintaa varten. Katajanokanlaiturille sijoitettavat kaksi 6/3 tonnin nivelpuomista nosturia päätettiin (21.7. 450 §) hankkia Kone oy:ltä.

### Satamaliikenne

Helsingin satama oli avoinna koko vuoden, kun se sitävastoin edellisellä vuonna oli suljettuna helmikuun 25 p:n ja huhtikuun 2 p:n välisenä aikana.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 5 216 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 448 359 rekisteritonnia ja sieltä lähti 5 235 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 467 176 rekisteritonnia. Edellisellä vuonna saapui 5 329 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 030 610 rekisteritonnia ja lähti 5 295 alusta, joiden nettovetomäärä oli 2 007 301 rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä väheni 113, mutta vetomäärä lisääntyi 417 749 rekisteritonnia eli 20.6 % sekä lähteneiden alusten lukumäärä väheni 60, mutta vetomäärä lisääntyi 459 875 nettorekisteritonnia eli 22,9 %.

V. 1938 saapui Helsingin satamaan 9 031 alusta, yhteensä 2 555 725 nettorekisteritonnia, josta ulkomaisessa merenkulussa 2 497 alusta nettovetomäärältään yhteensä 2 239 503 nettorekisteritonnia. Satamasta lähti 9 012 alusta, yhteensä 2 550 803 nettorekisteritonnia, josta ulkomaisessa merenkulussa 2 498 alusta, yhteensä 2 237 665 nettorekisteritonnia. Kertomusvuoden liikenne oli siten saapuneiden alusten vetomäärään verrattuna 95.8 % ja lähteneiden alusten vetomäärään nähden 96.7 % v:n 1938 vastaavista luvuista.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

| Kuukausi                  | Ulkomainen merenkulku |                            | Rannikkoliikenne |                            | Yhteensä  |                            |
|---------------------------|-----------------------|----------------------------|------------------|----------------------------|-----------|----------------------------|
|                           | Lukumäärä             | Nettovetomäärä rek. tonnia | Lukumäärä        | Nettovetomäärä rek. tonnia | Lukumäärä | Nettovetomäärä rek. tonnia |
| <u>Saapuneet alukset:</u> |                       |                            |                  |                            |           |                            |
| Tammikuu                  | 199                   | 201 398                    | 41               | 5 533                      | 240       | 206 931                    |
| Helmikuu                  | 143                   | 158 759                    | 5                | 1 097                      | 148       | 159 856                    |
| Maaliskuu                 | 132                   | 124 699                    | -                | -                          | 132       | 124 699                    |
| Huhtikuu                  | 185                   | 163 097                    | 50               | 4 301                      | 235       | 167 398                    |
| Toukokuu                  | 276                   | 237 346                    | 363              | 18 865                     | 639       | 256 211                    |
| Kesäkuu                   | 286                   | 229 855                    | 328              | 18 992                     | 614       | 248 847                    |
| Heinäkuu                  | 301                   | 258 548                    | 385              | 22 875                     | 686       | 281 423                    |
| Elokuu                    | 267                   | 220 744                    | 300              | 20 376                     | 567       | 241 120                    |
| Syyskuu                   | 266                   | 181 698                    | 371              | 20 130                     | 637       | 201 828                    |
| Lokakuu                   | 213                   | 176 455                    | 354              | 22 334                     | 567       | 198 789                    |
| Marraskuu                 | 199                   | 153 635                    | 299              | 18 974                     | 498       | 172 609                    |
| Joulukuu                  | 201                   | 182 151                    | 52               | 6 497                      | 253       | 188 648                    |
| Koko vuosi                | 2 668                 | 2 288 385                  | 2 548            | 159 974                    | 5 216     | 2 448 359                  |
| <u>Kotipaikka:</u>        |                       |                            |                  |                            |           |                            |
| Helsinki                  | 742                   | 708 757                    | 107              | 14 978                     | 849       | 723 735                    |
| Mualla kotimaassa         | 509                   | 300 102                    | 2 441            | 144 996                    | 2 950     | 445 098                    |
| Ulkomailla                | 1 417                 | 1 279 526                  | -                | -                          | 1 417     | 1 279 526                  |
| <u>Lähteneet alukset:</u> |                       |                            |                  |                            |           |                            |
| Tammikuu                  | 205                   | 202 843                    | 42               | 5 712                      | 247       | 208 555                    |
| Helmikuu                  | 150                   | 165 050                    | 5                | 1 097                      | 155       | 166 147                    |
| Maaliskuu                 | 129                   | 128 685                    | -                | -                          | 129       | 128 685                    |
| Huhtikuu                  | 185                   | 168 297                    | 38               | 4 108                      | 223       | 172 405                    |
| Toukokuu                  | 280                   | 227 687                    | 375              | 19 058                     | 655       | 246 745                    |
| Kesäkuu                   | 283                   | 236 440                    | 321              | 18 699                     | 604       | 255 139                    |
| Heinäkuu                  | 313                   | 248 718                    | 388              | 22 925                     | 701       | 271 643                    |
| Elokuu                    | 265                   | 239 392                    | 304              | 20 619                     | 569       | 260 011                    |
| Syyskuu                   | 269                   | 186 808                    | 338              | 19 978                     | 607       | 206 786                    |
| Lokakuu                   | 220                   | 172 367                    | 386              | 22 462                     | 606       | 194 829                    |
| Marraskuu                 | 203                   | 157 667                    | 300              | 18 998                     | 503       | 176 665                    |
| Joulukuu                  | 184                   | 173 069                    | 52               | 6 497                      | 236       | 179 566                    |
| Koko vuosi                | 2 686                 | 2 307 023                  | 2 549            | 160 153                    | 5 235     | 2 467 176                  |
| <u>Kotipaikka:</u>        |                       |                            |                  |                            |           |                            |
| Helsinki                  | 743                   | 707 140                    | 108              | 15 157                     | 851       | 722 297                    |
| Mualla kotimaassa         | 506                   | 297 586                    | 2 441            | 144 996                    | 2 947     | 442 582                    |
| Ulkomailla                | 1 437                 | 1 302 297                  | -                | -                          | 1 437     | 1 302 297                  |

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 233 eli 9.6 % ja vetomäärä 424 720 nettorekisteritonnia eli 22,8 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 273 eli 11,3 % ja vetomäärä 465 377 nettorekisteritonnia eli 25,3 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 251, yhteensä 1 008 859 nettorekisteritonnia eli 44,1 % ja ulkomaisia 1 417, yhteensä 1 279 526 nettorekisteritonnia eli 55,9 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 249, yhteensä 1 004 726 nettorekisteritonnia eli 43,6 % ja ulkomaisia 1 437, yhteensä 1 302 297 nettorekisteritonnia eli 56,4 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Saapuneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 346 eli 12,0 % pienempi ja vetomäärä 6 971 nettorekisteritonnia eli 4,2 % pienempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 333

eli 11.6 % ja vetomäärä 5 502 nettorekisteritonnia eli 3.3 % pienempi kuin edellisenä vuonna.

**Ulkomainen tavaraliikenne.** Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse tavaraa 2 029 067 painotonna ja lähti ulkomaille 325 476 painotonna. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 2 354 543 painotonna. Edellisenä vuonna vastaavat luvut olivat 1 835 247, 464 453 ja 2 299 700 painotonna. Tuonti lisääntyi kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 193 820 painotonna eli 10.6 %. Vienti väheni 138 977 painotonna eli 29.9 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne lisääntyi 54 843 painotonna eli 2.4 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat v:n 1952 aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

| Kuukausi   | Tuonti,<br>painotonna | Vienti,<br>painotonna | Yhteensä,<br>painotonna |
|------------|-----------------------|-----------------------|-------------------------|
| Tammikuu   | 242 569               | 39 734                | 282 303                 |
| Helmikuu   | 178 720               | 29 462                | 208 182                 |
| Maaliskuu  | 155 659               | 31 951                | 187 610                 |
| Huhtikuu   | 190 589               | 50 737                | 241 326                 |
| Toukokuu   | 192 957               | 20 237                | 213 194                 |
| Kesäkuu    | 186 969               | 17 344                | 204 313                 |
| Heinäkuu   | 146 047               | 16 477                | 162 524                 |
| Elokuu     | 119 476               | 19 239                | 138 715                 |
| Syyskuu    | 148 565               | 23 077                | 171 642                 |
| Lokakuu    | 140 615               | 24 047                | 164 662                 |
| Marraskuu  | 130 470               | 26 976                | 157 446                 |
| Joulukuu   | 196 431               | 25 741                | 222 172                 |
| Koko vuosi | 2 029 067             | 325 022               | 2 354 089               |

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 274 940 painotonna eli 62.8 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 754 127 painotonna eli 37.2 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 152 005 painotonna eli 46.8 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 173 017 painotonna eli 53.2 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 426 945 painotonna eli 60.6 % ja ulkomaiden alusten osalle 927 144 painotonna eli 39.4 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 54.4 % ja ulkomaisilla 46.6 % ja vietiin suomalaisilla aluksilla 46.7 % ja ulkomaisilla aluksilla 53.3 %, koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 52.9 % ja ulkomaiden alusten osalle 47.1 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1952 ja 1951 seuraaviin pääryhmiin:

| Tavararyhmä                  | 1952             | 1951             |
|------------------------------|------------------|------------------|
|                              | Painotonna       | Painotonna       |
| Kappaletavara .....          | 251 984          | 162 202          |
| Metallit ja metallitavara .. | 337 955          | 269 071          |
| Vilja ja viljatuotteet ..... | 89 202           | 101 140          |
| Kivihiili ja koksii .....    | 865 740          | 741 778          |
| Öljyt .....                  | 202 229          | 177 127          |
| Lannoitusaineet .....        | 32 385           | 34 320           |
| Muu tavara .....             | 249 572          | 349 609          |
| <b>Yhteensä</b>              | <b>2 029 067</b> | <b>1 835 247</b> |

Vientitavarat jakaantuivat v. 1952 ja 1951 seuraaviin pääryhmiin:

| Tavararyhmä                  | 1952           | 1951           |
|------------------------------|----------------|----------------|
|                              | Painotonna     | Painotonna     |
| Kappaletavara .....          | 34 985         | 52 677         |
| Paperi .....                 | 57 833         | 62 327         |
| Pahvi ja kartonki .....      | 20 962         | 28 036         |
| Puuhioke ja selluloosa ..... | 40 154         | 57 051         |
| Vaneri .....                 | 22 893         | 46 819         |
| Sahattu puutavara .....      | 63 339         | 117 372        |
| Sahaamaton puutavara .....   | 43 787         | 72 417         |
| Muu tavara .....             | 41 069         | 27 754         |
| <b>Yhteensä</b>              | <b>325 022</b> | <b>464 453</b> |

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 22 621 standanttia, edellisenä vuonna 41 918 standanttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 91 756 m<sup>3</sup>, edellisenä vuonna 145 805 m<sup>3</sup>. Nämä määrät sisältyvät painotonneiksi muutettuina yllä olevaan tilastoon.

**Kotimaan tavaraliikenne.** Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 400 233 painotonna ja lähti 7 859 painotonna. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 408 092 painotonna. Edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 457 617, 6 192 ja 463 809. Tavaraliikenne väheni edelliseen vuoteen verrattuna 55 717 painotonna eli 12,0 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

| Tavararyhmä                  | 1 9 5 2        |                | 1 9 5 1        |                |
|------------------------------|----------------|----------------|----------------|----------------|
|                              | m <sup>3</sup> | Painotonna     | m <sup>3</sup> | Painotonna     |
| Sahattu puutavara .....      | 1 631          | 979            | 2 057          | 1 234          |
| Halot .....                  | 16 710         | 7 519          | 19 882         | 8 857          |
| Muu sahaamatonta puutavara.. | -              | -              | 180            | 108            |
| Hiekka .....                 | 200 437        | 300 655        | 220 299        | 330 448        |
| Tiilet .....                 | -              | -              | -              | 1 025          |
| Kalkki ja sementti .....     | .              | 72 613         | .              | 77 694         |
| Öljyt .....                  | .              | 17 863         | .              | 36 852         |
| Kasvikset .....              | .              | 107            | .              | 34             |
| Kalat .....                  | .              | 149            | .              | 202            |
| Muu tavara .....             | .              | 348            | .              | 1 163          |
| <b>Yhteensä</b>              | .              | <b>400 233</b> | .              | <b>457 617</b> |

Tavaraa lähetettiin seuraavasti

| Tavararyhmä         | 1 9 5 2        |              | 1 9 5 1        |              |
|---------------------|----------------|--------------|----------------|--------------|
|                     | m <sup>3</sup> | Painotonna   | m <sup>3</sup> | Painotonna   |
| Kappaletavara ..... | -              | -            | -              | 15           |
| Öljyt .....         | -              | 6 152        | -              | 3 950        |
| Puutavara .....     | 569            | 342          | 257            | 154          |
| Muu tavara .....    | -              | 1 365        | -              | 2 073        |
| <b>Yhteensä</b>     | .              | <b>7 859</b> | .              | <b>6 192</b> |

**Ulkomaan matkustajaliikenne.** Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 45 447 matkustajaa ja lähti 44 741 matkustajaa; edellisen vuoden vastaavat luvut olivat 42 121 ja 40 627.

**Nosturit.** Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 85 113 ja oli tuntimäärä 403 eli 0,5 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Eteläsataman nosturien käyttötunteja oli 2 209 eli 6,6 % vähemmän kuin v. 1951, kun taas Länsisataman nosturien käyttötunteja oli 1 806 eli 3,5 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Eri kuukausien kesken käyttötunnit jakaantuivat seuraavasti:

| Vuosi ja kuukausi          | Eteläsatama       |                                               | Länsisatama                            |                                   | Käyttötunteja yhteensä |
|----------------------------|-------------------|-----------------------------------------------|----------------------------------------|-----------------------------------|------------------------|
|                            | 25 tonnin nosturi | 12-3, 24 ja 28-5 tonnin nosturit x)<br>18 kpl | Jätkäsaarenlaiturin nosturit<br>16 kpl | Saukonlaiturin nosturit<br>11 kpl |                        |
| <b>1952</b>                |                   |                                               |                                        |                                   |                        |
| Tammikuu .....             | 82                | 2 689                                         | 3 811                                  | 2 148                             | 8 730                  |
| Helmikuu .....             | 72                | 3 584                                         | 3 139                                  | 2 130                             | 8 925                  |
| Maaliskuu .....            | 80                | 2 758                                         | 3 595                                  | 1 431                             | 7 864                  |
| Huhtikuu .....             | 79                | 3 624                                         | 3 742                                  | 2 054                             | 9 499                  |
| Toukokuu .....             | 64                | 2 888                                         | 3 235                                  | 1 770                             | 7 957                  |
| Kesäkuu .....              | 80                | 2 577                                         | 2 879                                  | 1 493                             | 7 029                  |
| Heinäkuu .....             | 162               | 2 512                                         | 2 667                                  | 1 585                             | 6 926                  |
| Elokuu .....               | 28                | 1 426                                         | 2 068                                  | 1 234                             | 4 756                  |
| Syyskuu .....              | 20                | 1 611                                         | 1 824                                  | 872                               | 4 327                  |
| Lokakuu .....              | 41                | 2 335                                         | 2 537                                  | 1 890                             | 6 803                  |
| Marraskuu .....            | 30                | 1 880                                         | 2 175                                  | 1 518                             | 5 603                  |
| Joulukuu .....             | 9                 | 2 742                                         | 2 368                                  | 1 575                             | 6 694                  |
| <b>Koko vuosi</b>          | <b>747</b>        | <b>30 626</b>                                 | <b>34 040</b>                          | <b>19 700</b>                     | <b>85 113</b>          |
| Näistä ylitystunteja ..... | 265               | 6 666                                         | 6 325                                  | 4 343                             | 18 584                 |

x) Heinäkusta alkaen 2 kpl. 12-3 tonnin nosturia oli toimintavalmiina Eteläsataman Matkustajalaiturilla.

| Vuosi ja<br>kuukausi            | Eteläsatama          |                                                      | Länsisatama                                    |                                        | Käyttö-<br>tunteja<br>yhteensä |
|---------------------------------|----------------------|------------------------------------------------------|------------------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------|
|                                 | 25 tonnin<br>nosturi | 12-3, 24 ja<br>22-5, tonnin<br>nosturit x)<br>18 kpl | Jätkäsaaren-<br>laiturin<br>nosturit<br>16 kpl | Saukonlaitu-<br>rin nosturit<br>11 kpl |                                |
| 1951                            | 535                  | 33 047                                               | 32 117                                         | 19 817                                 | 85 516                         |
| Näistä ylityö-<br>tunteja ..... | 138                  | 8 413                                                | 6 325                                          | 5 232                                  | 20 108                         |

*Hiilinnostureilla* purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 400. Aluksista purettiin 686 573 tonnia hiiliä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiliä ja koksia 36 919 tonnia.

*Kappaletavarannostureilla* purettiin yhteensä 1 487 alusta, joista 715 Katajanokalla, 696 Länsisatamassa ja 76 Eteläsatamassa.

*Autonostureiden* työtuntien lukumäärä oli 13 041 ja *haarukkatrukkien* 16 713.

*Satamavesipostit.* Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 123 442 m<sup>3</sup>, josta 108 310 m<sup>3</sup> myytiin aluksille, 1 429 m<sup>3</sup> vettä annettiin maksutta valtion jäänsärkijöille, jäänsärkijä Otso käytti 697 m<sup>3</sup> ja Turso 3 057 m<sup>3</sup>. Loppuosa oli hukkapettä, jonka pakkassäällä on annettu juosta johdoista niiden jäätymisen ja halkoamisen estämiseksi. Vesiproomu HKS 1 (250 tonnia) ja vesiproomu HKR 21 (100 tonnia) eivät olleet käytössä, mutta laitettiin talvella kuntoon Olympian kisoja varten.

*Jäänsärkijä Otso.* Otsossa havaittiin toukokuun 5 p:nä keula-akseli vääntyneeksi. Kesäkuun 9 ja 25 p:n välisenä aikana asetettiin vara-akseli paikalleen. Uusi vara-akseli tilattiin.

Kertomusvuoden aikana Otso oli kaikkiaan kullussa 223 tuntia ja kulki tänä aikana 1 453 meripenikulmaa. Se kulutti vuoden aikana polttoöljyä 254 tonnia, koneöljyä 482 kg ja halkoja 2 m<sup>3</sup>. Alus toimitti 92 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 428 500 mk.

*Satamajäänsärkijä Turso.* Turso antoi laivoille 2 825 m<sup>3</sup> vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 592 183 mk. Jäänsärkijä Turso oli telakalla maaliskuun 4-6 p:n välisenä aikana keulan korjauksen vuoksi sekä toukokuun 2-21 p:n välisenä aikana vuosikorjausta varten. Turson ankkurikelaa ei vielä hyväksytty lopullisesti, mutta Wärtsilä-yhtymä lupasi tilata ja toimittaa Tursoille uuden ankkurikelan.

Kertomusvuoden aikana Turso oli kullussa 746 tuntia ja kulki tänä aikana 3 086 meripenikulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 109 tonnia ja erilaisia koneöljyjä 1 488 kg. Turso toimitti 383 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 4 641 000 mk.

*Kompassien tarkistus.* Kompasssejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 151 alusta, joista 42 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 109 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 3 500 mk.

*Vuokraveneet.* Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 1 vuokrasoutuvene ja 52 vuokramoottorivenettä.

### Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina vv. 1950-52 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

| Vuosineljännes  | 1950   |         | 1951   |         | 1952   |         |
|-----------------|--------|---------|--------|---------|--------|---------|
|                 | Otettu | Annettu | Otettu | Annettu | Otettu | Annettu |
| Tammi-maaliskuu | 4 189  | 9 472   | 3 917  | 4 583   | 6 572  | 5 345   |
| Huhti-kesäkuu   | 3 224  | 4 898   | 6 625  | 3 885   | 5 896  | 5 296   |
| Heinä-syyskuu   | 3 614  | 4 127   | 5 644  | 4 242   | 5 064  | 7 792   |
| Loka-joulukuu   | 3 809  | 3 081   | 5 284  | 5 991   | 4 561  | 4 266   |
| Koko vuosi      | 14 836 | 21 578  | 21 470 | 18 701  | 22 093 | 22 699  |

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 8 183 tonnia ja vuoden kuluessa otettiin siihen 22 093 tonnia, joten hallussa ollut

tavaraa oli yhteensä 30 276 tonnia. Varastosta annettiin 22 699 tonnia ja v:een 1953 jäi varastoon 7 577 tonnia. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 44 792 tonniin vastaten 40 171 tonnia v. 1951 ja 36 414 tonnia v. 1950.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraserien lukumäärä oli kertomusvuonna 6 020, oltuaan edellisenä vuonna 3 153 ja v. 1950 2 245. Yleisestä varastosta annettujen tavaraserien lukumäärä oli vastaavasti 17 599, 10 877 ja 9 320.

Yleisen varaston tallettajille annettiin varastoonottokuitteja 6 020, edellisenä vuonna 3 153 ja v. 1950 2 317. Talletustodistuksia varranteineen annettiin vastaavasti 31, 29 ja 25.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 vaunuvaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 144 292, edellisenä vuonna 149 053 ja v. 1950 109 089.

Katajanokan satama-asemalle saapui maan muista satamista tullaamaton tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

| Vuosineljännes  | 1950<br>tonnia | 1951<br>tonnia | 1952<br>tonnia |
|-----------------|----------------|----------------|----------------|
| Tammi-maaliskuu | 1 408          | 2 851          | 1 290          |
| Huhti-kesäkuu   | 469            | 1 573          | 590            |
| Heinä-syyskuu   | 89             | 166            | 203            |
| Loka-joulukuu   | 54             | 79             | 71             |
| Koko vuosi      | 2 020          | 4 669          | 2 154          |

Laiturihuoltotoimintaa vv:n 1950-52 aikana valaisee seuraava taulukko:

| Vuosi ja vuosineljännes | Alusten lukumäärä | Tavaralähetysten lukumäärä |                             | Kokonaislasti, tonneja |                             |
|-------------------------|-------------------|----------------------------|-----------------------------|------------------------|-----------------------------|
|                         |                   | Kaikkiaan                  | Siitä laiturihuollon kautta | Kaikkiaan              | Siitä laiturihuollon kautta |
| 1952                    |                   |                            |                             |                        |                             |
| Tammi-maaliskuu         | 316               | 32 204                     | 31 892                      | 283 410                | 199 550                     |
| Huhti-kesäkuu           | 481               | 35 519                     | 35 118                      | 278 184                | 201 435                     |
| Heinä-syyskuu           | 502               | 22 535                     | 22 248                      | 152 509                | 119 671                     |
| Loka-joulukuu           | 367               | 23 796                     | 23 457                      | 166 386                | 124 829                     |
| Koko vuosi              | 1 666             | 114 054                    | 112 715                     | 880 489                | 645 485                     |
| 1951                    | 1 403             | 105 636                    | 104 605                     | 827 267                | 618 410                     |
| 1950                    | 1 245             | 85 327                     | 84 122                      | 696 941                | 496 609                     |

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimivat vaakamestarit. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettujen tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 9 876 tuntia ja tavaraa punnittiin kaikkiaan 81 821 tonnia. Lisäksi toimitettiin koepunnituksia ja -mittauksia, joihin käytettiin 1 507 tuntia. Toimituksista vaakamestarit kantoivat korvauksia kaikkiaan 2 848 547 mk, mistä määrästä tuli heidän omiksi palkkoikseen 650 000 mk, heidän apulaistensa palkkioiksi 1 790 263 mk ja muihin kustannuksiin 408 284 mk.

### Satamarakennustoiminta

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 195 asiasta, joista 71 koski rakentamista tai suunnittelua, 41 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 83 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökunta. Satamarakennusosaston teknilliseen henkilökuntaan kuului: satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, yksitoista insinööriä, arkkitehti, kolme mittausteknikkoa ja neljä piirtäjää. Vuoden lopussa oli paitsi apulaissatamarakennuspäällikön virkaa, viisi vakinaista insinööriä.

rin virkaa ja kaksi piirtäjän virkaa avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri ja kuusi toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli piirtäjä. Suoranaista työjohtoa hoiti 25 vakinaista rakennusmestaria, ylikonemestari, konemestari ja 20 ylimääräistä työjohtajaa. Kirjoissa olevien työntekijäin lukumäärä oli vuoden alkukuukausina 600, heinä-lokakuussa noin 650 ja vuoden lopussa 680. Työntekijöistä 12 kuoli ja 12 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 645 työntekijää yhteensä 15 680 työpäivää.

Teknikoiden lakon johdosta työt häiriytyivät maaliskuun 24 p:n ja huhtikuun 8 p:n väliseksi ajaksi.

**Satamien korjaus ja kunnossapito.** Määrärahoja oli talousarviossa 81 250 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 5 600 000 mk. Menot olivat 86 850 000 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahat ja niiden käyttö jakaantuivat seuraavasti: Rakennuksia varten oli määrärahoja 30 000 000 mk, lisämäärärahoja saatiin 600 000 mk, menot nousivat 30 600 000 mk:aan. Kiinteät laitteet: määräraha 40 000 000 mk, lisämääräraha 5 000 000 mk ja menot 45 000 000 mk. Irtonaiset laitteet: määräraha 8 000 000 mk, joka käytettiin kokonaan. Yleiset laitteet: määräraha 3 000 000 mk, joka käytettiin kokonaan. Tavarain ja uponneiden veneiden poistamista varten satama-alueelta oli varattu 250 000 mk, joka myös käytettiin kokonaan.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleenkin rakennusten kunnan säilyttämiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin. Länsisataman G-varastorakennuksen pelikatosta korjattiin kolmasosa, H-varastorakennuksen 3. kerroksen parveke korjattiin, H- ja I-varastorakennusten ulkorappaus korjattiin, H-, I- ja K-varastorakennusten tullaushuoneiden seinien alaosa päällystettiin pellillä, varasto- ja huoltorakennusten kattilahuoneet maalattiin. Eteläsataman tulli- ja pakkahuoneen ja varastorakennuksessa 6 olevien toimistohuoneiden sisämaalauksia suoritettiin ja varastorakennuksen 12 katon lämpö- ja vesieristys uudistamista jatkettiin, mutta sitä ei saatu valmiiksi sääolojen epäedullisuuden tähden.

Kiinteiden laitteiden osalta kunnostettiin puulaitureita, korjattiin rautateitä ja katajen ja laiturien kiveyksiä sekä puhdistettiin ja kunnostettiin viemäreitä. Venepaikkoja oli 2 484, joista 1 601 paalullisia. Käytössä oli 1 834 paikkaa. Vakinaisten venepaikkojen lisäys oli 260. Kisojen ajaksi varattiin lisäksi purkauslaitureihin ja Hietalahden altaaseen 366 kiinnityspaikkaa. Muut paiti uusien venelaiturien kustannukset suoritettiin korjaus- ja kunnossapitomäärärahalla. Samaa määrärahaa käyttäen laajennettiin Suomenlinnan Kuninkaanportin laiturit. Kauppatorin rantaan rakennettiin tilapäinen laituriporras kuningasvierailun vuoksi.

Työlaivastosta ruoppuri ja neljä teräsproomua olivat talven telakoituna Kone ja Sillan telakalla. Hinauslaivat H 1 ja H 3 korjattiin Valmet oy:n Katajanökan telakalla. Kaivuri 1 oli talvella Matkustajalaiturin satamanrakennustyömaalla lämmityskäytössä.

Siltoja asetettiin jälle tammi-maaliskuussa. Korkeasaaren ja Laajasalon railonsillat sekä Suomenlinnan laudakkopolku olivat käytössä.

**Uudisrakennukset.** Määrärahoja oli talousarviossa 757 900 000 mk. V:ltä 1951 siirtyi 487 066 760 mk. Käytettävissä olleista varoista, joita oli 1 244 966 760 mk, käytettiin 1 005 950 585 mk, sopimuksin oli sidottuna vuoden päättyessä 64 615 806 mk. V:een 1953 siirtyi 173 328 369 mk ja palautui 1 072 000 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakaantuivat seuraavasti: Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut 567 911 327 mk, rakennukset 406 931 mk, koneelliset laitteet 70 795 565 mk, työlaivasto ym. 21 000 000 mk, kaupunginhallituksen käytettäväksi 3 928 000 mk.

Länsisatamassa saatiin Jätkäsaaren laiturin nosturien ratojen jatkamiset valmiiksi. Laiturialueen aitaan tehtiin portti Tarmonkadun kohdalle.

Särkän ja Harakan välisen salmen aallonmurtajan pengertämistä jatkettiin.

Matkustajalaiturin uudella osalla jatkettiin paalulaiturin takaisen paaluarinan levittämistä, rakennettiin Meriaseman viereiset laituriraitteet, kivetttiin Meriaseman puoleinen laiturialue ja päällystettiin rai-

turin reunakaista asfaltilla kauttaaltaan, aloitettiin laiturin suoja-parruston teko. ruopattiin ja louhittiin laiturin vierä ja väylä 8 m:n syvyiseksi sekä viitoitettiin väylää, jonka merenkulkuhallitus hyväksyi 6.9 m:n väyläksi. Satamaradan siirtämiseen liittyvä Kaivopuiston tunnelin rakentaminen Isolta Puistotieltä pohjoiseen suoritettiin niin, että tunnelin tässä osassa on tilaa kahdelle raiteelle. Louhinnan suoritti kivityöliike I.A. Fagerström, rakentamisen Oy. Otia ab. Uusi satamarata saatiin valmiiksi. Matkustajalaiturin vanhan osan takainen katu- ja raiteistoalue alennettiin sekä rakennettiin uusi ratapiha valmiiksi. Matkustajalaiturin vanhan osan laituriraitteiden korkeussijainti muutettiin laiturialueen tasoittamisen yhteydessä. Ehrenströmin silta Meriaseman aukioineen valmistui. Rakentamisen suoritti A.V. Liljeberg oy. satamalaitoksen rakennustoimikunnan toimeksiannosta. Matkustajalaiturin ratapihan viereinen katu valmistui. Matkustajalaiturin uusi osa (Olympialaituri) väyläineen, johtoineen, raiteineen ja päällystyksineen samoin kuin uusi satamaradan osa sekä Matkustajalaiturin ratapiha ja tie ja Ehrenströmin silta saatiin kuin saatiinkin kisoihin mennessä valmiiksi niin laajalti kuin oli mahdollista tullivarastorakennuksen ja Ehrenströmin sillan alaisen kellarin rakennustyömaiden estämättä.

Suomenlinnan lautan Kauppatorin laituria rakennettiin ja ajosillan teräsrakenteet ja koneisto tilattiin.

Katajanokalla suoritettiin tavara-aseman rautatieraitteiston ja kenttien rakennustöitä sekä viemärien rakentamista. Valtamerilaivojen kiinnittämiseksi laiturin itäpäähän rakennettiin raskas pollari.

Sörnäisten hiilisataman rakennustöitä jatkettiin. Laiturin kehikkörakenteita valmistettiin ja asetettiin paikoilleen. Arkkulaituriossa, jonka pituus on 90 m, saatiin betonoiduksi ja verhotuksi. Laiturin takaisen kentän täyttämistä merihiekalla jatkettiin. Nosturien ratojen perustusten paaluttamisesta suoritettiin valtaosa ja peruspalkkien betonoiminen pääsi hyvään alkuun.

Mustikkamaan liikenteen liikennevenelaiturin aluetta tasoitettiin.

Pikku Huopalahden suulle Munkkiniemeen rakennettiin 62-paikkainen venelaituriryhmä, Lapinniemeen 84-paikkainen venelaituri ja Siltavuoren-rantaan 58-paikkainen venelaituriryhmä. Pohjoissataman moottorivenelaituria laajennettiin, joten saatiin lisää 36 paikkaa.

Matkustajalaiturin meriasema valmistui oleellisilta osilta. Rakentamisen suoritti satamalaitoksen rakennustoimikunnan toimeksiannosta A.V. Liljeberg oy. Tullivarastorakennuksen perustusten paaluttaminen valmistui ja rakennuskuopan syvien osien teräsponttiseinät juntattiin alkuvuodesta. Rakentamisen jatkaminen siirtyi sitten A.V. Liljeberg oy:n suoritettavaksi. Vuoden vaihteessa peruspilarit ja pohjabetonin valtaosa olivat valmiina.

Suomenlinnan liikenteen Kauppatorin lautta-aseman rakennus valmistui, samoin Katajanokan tavara-asemarakenus kuormauslaitureineen. Nosturien hankinnoista huolehti varastois- ja laiturihuolto-osasto. Työlaivastoa täydennettiin kahdella puuproomulla. Valmet oy. jatkoi kahden teräsproomun rakentamista.

Kaupunginhallituksen käyttövaroista käytettiin I tullikamarin lento-postipakettiosaston sisustamiseen 2 350 000 mk, Sörnäisten vanhan pistolaiturin pidentämiseen 628 000 mk ja Suomenlinnan liikenteen Kauppatorin lautta-aseman vesijohdon rakentamiseen 950 000 mk.

*Yleiset työt. Korjaus ja kunnossapito.* Määrärahoja oli talousarviossa 16 704 000 mk, lisämäärärahoja myönnettiin 1 300 000 mk; Lauttasaaren sillan määrärahan säästö saatiin käyttää Kulosaaren sillan korjaamiseen. Menot olivat 18 004 000 mk, säästöä ei jäänyt.

Määrärahojen käyttö jakaantui seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 1 329 632 mk, Kulosaaren sillan käyttö ja korjaukset 2 670 368 mk, muut sillat 1 milj. mk, varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet 6 500 000 mk, viemärien suistojen ruoppaaminen 2 500 000 mk, varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 200 000 mk, lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1 milj. mk, pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 500 000 mk ja korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 2 304 000 mk.

Lauttasaaren sillan kantta ja Kulosaaren siltaa oli korjattava melkoi-

sesti. Kulosaaren sillan rasituksen vähentämiseksi kiellettiin kuorma-autoliikenne syksyllä ja määrättiin määrävälit ajoneuvoille. Vuoden vaihteessa todettiin siltä liian heikoksi ajoliikenteelle. Seurasaaren siltaa kunnostettiin.

Varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin muuten tavanomaisesti, paitsi että valtion rautateiden asianomaisen ratajakson päällikkö huolehti Teollisuuskadun raiteen korjaamisesta.

**Uudisrakennukset.** Määrärahoja oli talousarviossa 189 358 400 mk, lisämäärärahoja saatiin 63 800 000 mk. Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen käyttövaroista saatiin 4 300 000 mk. V:ltä 1951 siirtyi 112 731 629 mk. Käytettävissä olleista varoista, joita oli 370 190 029 mk, käytettiin 348 081 622 mk, v:een 1953 siirtyi 19 006 662 mk ja säästyi 3 101 745 mk.

Määrärahojen käyttö jakaantui seuraavasti: Uusia katuja ja rautatielaitteita teollisuusalueille 29 785 370 mk, uusia siltoja 245 643 696 mk, uusia viemäreitä 23 862 472 mk, soutu- ja melontaradat sekä uimalaitokset 9 571 684 mk ja korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 34 918 400 mk. Kaupunginvaltuuston käyttövaroista: Sirpaleasaaren kalastajien laituri 1 milj. mk ja kaupunginhallituksen käyttövaroista Pitkänsillan viereinen Hakaniemenrannan rantamuri 3 milj. mk sekä pesulautta Tuurholman kansanpuiston rantaan 300 000 mk.

Etelärantatie levitys ja Ehrenströmintie valmistuivat.

Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella suoritettiin pengertämisiä sekä rakennettiin metsähallituksen tontin varrelle ulottuva raide. Suolakivenkadulle ulottuva Herttoniemen eteläisen teollisuusalueen raide valmistui. Läntisellä teollisuusalueella korotettiin Linnanrakentajantietä viemärin rakentamisen yhteydessä. Itäisellä teollisuusalueella jatkettiin Abraham Vetterin tien pengertämistä.

Kulosaaren sillan alue saatiin ruopatuksi tammikuun 31 p:ään mennessä niin laajalti kuin vanhan sillan puolesta oli mahdollista eli 8. pilarille saakka. Ruoppaaminen aloitettiin marraskuun 21 p:nä 1951. Kuoresaaren ja kääntösillan välisen tilapäisen sillan valmistuessa päästiin ruoppaamaan sillan alueen loppuosaa. Tämä 8. ja 9. pilarin alueen ruoppaaminen suoritettiin marraskuun 22 p:stä joulukuun 12 p:ään; 1. pilarin peruskuoppa kaivettiin kalliioon asti tammikuun 28 p:n ja toukokuun 13 p:n välisenä aikana; 2. pilarin peruskuoppa valmistui tammikuun 24 p:nä, 3. pilarin ja sen ympärysarinan peruskuoppa elokuun 25 p:nä; 4., 5., 8. ja 9. pilarin alushiekoitus suoritettiin; 2. pilarin 240 tukipaalua juntattiin helmikuun 8 p:n ja toukokuun 6 p:n välisenä aikana; 3. pilarin 234 paalua ja arinan 460 paalua syyskuun 12 ja joulukuun 20 p:n välisenä aikana; 7. pilarin 355 kitkapaalua juntattiin huhtikuun 9 p:n ja toukokuun 13 p:n välisenä aikana; 6. pilarin toukokuun 14 p:stä kesäkuun 6 p:ään; 5. pilarin 396 kitkapaalua kesäkuun 13 p:n ja heinäkuun 4 p:n välisenä aikana ja 4. pilarin 336 kitkapaalua elokuun 14 p:n ja syyskuun 3 p:n välisenä aikana. 7. pilarin kitkapaaluja koekuormitettiin toukokuun 30 p:nä ja kesäkuun 6 p:nä. 4.-9. pilariin kuuluvat arkut veistettiin Hanasaaren laituri-työmaalla. Arkut 4.-7. laskettiin paikoilleen. Niihin valettiin marraskuun 12 p:n ja joulukuun 16 p:n välisenä aikana pohjalaatat, joiden betonimäärä oli yhteensä 2 860 m<sup>3</sup>. 1. pilarin pohjaosa betonoitiin toukokuun loppupuolella, yläosa elokuussa. 2. pilari valettiin syyskuussa. 4. ja 5. pilarin välisen alueen hiekoitus valmistui joulukuun 20 p:nä. Tämän alueen paaluarinan paaluttamiseen ryhdyttiin joulukuun 22 p:nä. Maatukien ja pilarien verhoukiviä alkoi saapua tammikuun 31 p:nä. Ne ovat Uudenkaupungin harmaata graniittia. Sörmäisten maatuen paikan kaivu- ja louhimistyöt valmistuivat. Tähän maatukeen sijoitetaan sähkölaitoksen muuntamo. Kuoresaaren maatuen rakentamiseksi ryhdyttiin vanhan sillan maatuen purkamiseen ja perustustöihin joulukuun 11 p:nä. Kuoresaaren ja Kulosaaren välisen penkereen levittämiseksi ruopattiin eteläviertä ja tuotiin hiekkaa loka-marraskuussa. Kulosaaren-Kuoresaaren penkereen ja kääntösillan välille rakennettiin tilapäinen silta lokakuun 6 p:n ja marraskuun 26 p:n välisenä aikana. Vastaava osa vanhaa siltaa purettiin sitten uuden sillan rakentamisen tieltä joulukuun 13 p:ään mennessä.

Kyläsaaren varastoalueella rakennettiin viemäriä metsähallituksen tontin viereisen raiteen varrelle sekä Kotisaarenkatuun.

Herttoniemen teollisuusalueella tehtiin viemäriä Raidekujaan 11, Linnanrakentajantiehen, Abraham Vetterin tiehen ja Raidekujaan 65.

Soutu- ja melontaratojen sekä uimalaitosten työt valmistuivat kisoihin mennessä. Niistä satamarakennusosasto antoi lokakuun 13 p:nä ja 22 p:nä selostukset kisakertomuksen aineistoksi.

**Avustukset.** Purjehdusseurojen satamissa suoritettavia töitä varten oli määrärahoja v:n 1952 talousarviossa 8 940 000 mk ja menot olivat yhteensä 8 940 000 mk.

Avustukset jakautuivat seuraavasti: Nyländska Jaktklubben 2 360 mk, Helsingfors Segelsällskap 2 795 758 mk, Merenkävijät 3 151 882 mk, Brändö Seglare 1 950 000 mk, Työväen Pursiseura 650 000 mk, Suomalainen Pursiseura 260 000 mk ja Helsingfors Segelklubb 130 000 mk.

Työt suoritettiin pääasiassa rakennusliikkeitä apuna käyttäen. Helsingfors Segelsällskap'in ja Brändö Seglare'n töitä suoritti Silta ja Satama oy., Merenkävijäin töitä Laatubetoni oy.

Purjehdusseurojen satamien uudistamiseen käytettiin vuosina 1950-52 kaikkiaan 38 606 000 mk. Suoritetuista töistä satamarakennusosasto antoi lokakuun 22 p:nä selostuksen kisakertomuksen aineistoksi. Uutta rantalaituria rakennettiin 400 m ja pistolaituria 120 m.

**Laskuun suoritettut työt.** Satamalaitoksen muiden osastojen, kaupungin muiden viranomaisen ja yksityisten laskuun suoritettiin töitä 85 481 055 mk:n arvosta seuraavasti: satamalaitoksen muiden osastojen laskuun 141 837 mk, kaupungin muiden viranomaisten laskuun 83 606 046 mk ja yksityisten laskuun 1 733 172 mk.

Näistä töistä mainittakoon kisojen ajaksi Siltavuoren sataman poikki rakennetun sillan kiinteän osan rakentaminen ja purkaminen katurakennusosaston laskuun, Uunisaaren uimalaitoksen eräät vesirakennustyöt ja Munkkiniemeen aiotun uimalaitoksen eräät tutkimus- ja suunnittelutyöt sekä Pihlajatie lastentalon ja Kivelän sairaalan asuntolan maaperän tutkimukset talorakennusosaston laskuun, osallistuminen lumen luontiin satama-alueelta puhtaanapito-osaston laskuun, vesijohtokaivannon tekeminen Abraham Vetterin tiehen ja Bensinikatuun sekä Lauttasaaren vesijohdon laskeamisen avustaminen vesilaitoksen laskuun, johtokaivannon tekeminen Abraham Vetterin tiehen Kaasulaitoksen laskuun, Salmisaaren sähköaseman laiturijä ja rautatietyöt ja tähän 91 m:n pituiseen laiturin liittyvät rakennelmat ja johdot Silta ja Satama oy:ltä laskutustyöurakoitsijana käyttäen sähkölaitoksen laskuun, Korkeasaaren lauttalaiturin, Satamasaaren laiturin ja Varsasaaren laiturin korjaaminen urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun, teurastamon alueen raiteiden kunnostaminen teurastamon laskuun. Korvauksena laitureille, silloille, rautateille ja kompassintarkistuspöijulle aiheutuneiden vaurioiden korjaamisesta saatiin 244 969 mk. Puhelinyhdistyksen laskuun tehtiin johtojen kaivantoja satama-alueelle ja siirrettiin Linnanrakentajankadulla oleva haarautumiskaivo viemärintieltä, Wärtsilä-yhtymä oy:n laskuun tehtiin pengertä Kone ja Sillan alueen pohjoissivulle ja ruopattiin Hietalahden telakan aluetta.

**Satamarakennusosaston hallintomenot ja yleiskulut.** Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 44 102 152 mk. Yleisen kunnallishallinnon pääluokan Erinäiset hallintomenot-luvun kaluston hankinnan tililtä saatiin 50 373 mk kirjeituskoneen ostoon. Kustannukset olivat 36 673 517 mk, joten säästöä jäi 3 479 008 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 32 783 777 mk, tilapäiset viranhaltijat 1 581 455 mk, muut palkkamenot 1 010 760 mk, huoneistomenot 442 912 mk, tarverahat 760 000 mk ja varastoalueiden tilitysvuokrat 44 240 mk.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja työmäärärahoista palkattujen viranhaltijain osuudet satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista olivat:

|                                            | Työntekijäin<br>osuus, mk | Viranhaltijain<br>osuus, mk | Yhteensä,<br>mk |
|--------------------------------------------|---------------------------|-----------------------------|-----------------|
| Kesälomapalkat                             | 24 403 179                | 1 599 483                   | 26 002 662      |
| Sairaslomapalkat                           | 15 237 126                | 453 239                     | 15 690 365      |
| Hautausapu                                 | 676 614                   | 243 150                     | 919 764         |
| Tapaturmavakuutusmaksut                    | 2 933 079                 | 107 500                     | 3 040 579       |
| Itsenäisyyspäivän ja<br>vapunpäivän palkat | 1 633 492                 |                             | 1 633 492       |
| Kansaneläkemaksut ja<br>lapsiavustukset    | 13 721 542                |                             | 13 721 542      |
| Yhteensä                                   | 58 605 032                | 2 403 372                   | 61 008 404      |

Osaston hallintomenot ja yleiskulut olivat yhteensä 97 681 921 mk.

*Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot.* Varojen käyttö jakautui seuraavasti: omien työntekijäin palkat ja edut 295 387 152 mk, viranhaltijain ja työnjohton palkat ja edut 56 869 962 mk, rakennusaineet 287 858 444 mk, kuljetusvälineiden käyttö 40 058 962 mk, urakoitsijat ja palvelukset 884 144 034 mk, koneet, välineet ja erikoismenot 49 448 229 mk, korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 37 222 400 mk ja sopimuksilla sidottuna vuoden päättyessä 64 615 806 mk.

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 28 422 400 mk. Lisäkorvauksia saatiin 8 800 000 mk. Nämä yleiskustannusten korvaukset olivat siis yhteensä 37 222 400 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi yleiskustannusten korvauksina lisäksi 13 707 568 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 50 929 968 mk. Romun myynnistä saatiin 1 005 464 mk ja muut sekalaiset tulot olivat 1 400 mk, joten sekalaisia tuloja kertyi 1 006 864 mk.

### Satamalaitoksen tulot ja menot

*T u l o t.* Satamamaksuja kertyi 43 128 988 mk ja jakautuivat ne eri-  
laista liikennettä harjoittavien alusten kesken seuraavasti:

|                                                                                                                 | Mk.        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| 1) Aluksista, jotka saapuivat suoraan ulkomailta<br>tai lähtivät ulkomaille .....                               | 37 080 860 |
| 2) Aluksista, jotka ulkomaan liikenteessä poikkesivat<br>toiseen Suomen satamaan purkamaan tai lastaamaan ..... | 1 650 626  |
| 3) Aluksista, jotka tullikamaripassilla kulkiivat ko-<br>timaisessa liikenteessä .....                          | 86 432     |
| 4) Aluksista, jotka ilman tullikamaripassia kulkiivat<br>kotimaisessa liikenteessä .....                        | 765 920    |
| 5) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat<br>matkustajaliikennettä .....                             | 151 862    |
| 6) Aluksista, jotka tullikamaripiirissä harjoittivat<br>hinauksia ja pelastuksia .....                          |            |
| 7) Jäämaksuja .....                                                                                             | 3 393 288  |
| Yhteensä                                                                                                        | 43 128 988 |

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten, ryhmien 1, 2 ja 7, sata-  
mamaksut jakautuivat edellisen jakoperusteen ja alusten kotipaikan mukaan  
seuraavasti:

| Ryhmä    | Helsinkiläiset<br>alukset, mk | Muut suomalai-<br>set alukset, mk | Ulkomaiset<br>alukset, mk | Yhteensä,<br>mk |
|----------|-------------------------------|-----------------------------------|---------------------------|-----------------|
| 1)       | 10 017 621                    | 5 352 173                         | 21 711 066                | 37 080 860      |
| 2)       | 732 218                       | 114 711                           | 803 697                   | 1 650 626       |
| 7)       | 1 062 928                     | 540 928                           | 1 789 432                 | 3 393 288       |
| Yhteensä | 11 812 767                    | 6 007 812                         | 24 304 195                | 42 124 774      |

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksuista tuli hel-  
sinkiläisten alusten osalle 28.0 %, muille suomalaisille aluksille 14.3 %  
ja ulkomaisille aluksille 57.7 %. Kotimaan liikenteessä kulkevien alusten

satamamaksut nousivat 1 004 214 mk:aan. Satamamaksualennuksia ja -palautuksia myönnettiin 2 856 699 mk.

**Tuulaakimaksut** kaupunkiin osoitetuista tavaroista nousivat 259 126 000 mk:aan ja vientitavaroista 25 815 mk:aan. Tuulaakimaksut muihin kaupunkkeihin osoitetuista tavaroista nousivat 7 074 110 mk:aan. Nämä tuulaakimaksut jakautuivat v. 1952 ja 1951 seuraavien kaupunkien kesken:

|                 | 1952<br>mk       | 1951<br>mk       |
|-----------------|------------------|------------------|
| Tampere .....   | 4 136 867        | 3 203 418        |
| Lahti .....     | 2 168 590        | 1 438 867        |
| Jyväskylä ..... | 441 065          | 241 893          |
| Hämeenlinna ... | 327 588          | 237 485          |
| <b>Yhteensä</b> | <b>7 074 110</b> | <b>5 121 663</b> |

Tuulaakimaksuja palautettiin 732 459 mk.

**Liikennemaksutuloja** oli tuontitavaroista 376 876 558 mk, vientitavaroista 28 289 325 mk ja kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 3 173 638 mk.

30 % kauttakulkuliikennemaksuja suoritettiin allamainituille kaupungeille:

|             | Mk      |                 | Mk               |
|-------------|---------|-----------------|------------------|
| Turku ..... | 749 710 | Vaasa .....     | 1 335            |
| Hanko ..... | 391 245 | Rauma .....     | 517              |
| Kotka ..... | 15 278  | Kokkola .....   | 478              |
| Pori .....  | 1 400   | <b>Yhteensä</b> | <b>1 159 963</b> |

Seuraavat kaupungit suorittivat kassa- ja tilivirastolle Helsingin kaupungille tulevia 30 %:n kauttakulkuliikennemaksuja:

|               |           |               |         |                 |                  |
|---------------|-----------|---------------|---------|-----------------|------------------|
| Tampere ..... | 1 073 852 | Kotka .....   | 298 561 | Raahe .....     | 42 142           |
| Lahti .....   | 773 476   | Rauma .....   | 151 859 | Joensuu .....   | 23 443           |
| Turku .....   | 543 888   | Kokkola ..... | 147 454 | Savonlinna ...  | 20 423           |
| Vaasa .....   | 424 088   | Jyväskylä.... | 137 036 | Mikkeli .....   | 14 696           |
| Pietarsaari.. | 395 950   | Loviisa ..... | 78 822  | Hanko .....     | 10 783           |
| Pori .....    | 342 528   | Porvoo .....  | 64 462  | <b>Yhteensä</b> | <b>4 543 463</b> |

Liikennemaksuja palautettiin liikennöitsijöille 311 492 mk.

**Laituri- ja aluevuokria** kertyi 104 423 321 mk, mistä määrästä oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria 22 143 240 mk ja varastoalueiden vuokria 82 280 081 mk.

**Laiturihuoltomaksujen** bruttoveloitus oli 301 185 077 mk. Kun tästä määrästä vähennetään ahtaajille menevät kustannukset ja tullivartiointikustannukset, 171 272 551 mk, jää nettoveloitukseksi 129 912 526 mk.

Satamalaitoksen bruttoveloitus v. 1952 oli 1 394 227 530 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 176 730 878 mk, mistä suurimman osan muodostivat edellä mainitut laiturihuoltomaksujen tililtä suoritettut menot, muille kaupungeille suoritettut 30 %:n kauttakulkuliikennemaksut sekä satamamaksu-, tuulaaki- ja liikennemaksupalautukset; näin ollen nettoveloitus nousi kertomusvuonna 1 217 496 652 mk:aan. Tämä määrä oli 341 467 471 mk eli 39 % edellisen vuoden vastaavaa määrää ja 246 574 252 mk eli 25.4 % talousarvion määrää suurempi.

**Veloituseräilmoituksia** oli 446 503, niistä tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia 198 607 ja muita 247 896. Eri kuukausien kesken veloitus jakautui seuraavasti:

|           | 1 9 5 2<br>mk | 1 9 5 1<br>mk |           | 1 9 5 2<br>mk | 1 9 5 1<br>mk |
|-----------|---------------|---------------|-----------|---------------|---------------|
| Tammikuu  | 118 340 207   | 55 859 435    | Heinäkuu  | 123 737 244   | 88 183 558    |
| Helmi-kuu | 92 471 503    | 35 961 516    | Elokuu    | 106 671 013   | 79 920 554    |
| Maaliskuu | 92 686 168    | 21 067 508    | Syyskuu   | 81 265 359    | 84 598 472    |
| Huhtikuu  | 112 136 566   | 56 271 535    | Lokakuu   | 114 233 101   | 108 552 581   |
| Toukokuu  | 117 252 112   | 62 119 169    | Marraskuu | 74 054 151    | 97 712 781    |
| Kesäkuu   | 105 171 872   | 76 981 861    | Joulukuu  | 79 477 356    | 108 800 211   |

**Koko vuosi** 1 217 496 652 876 029 181

**Kannanta.** Kertomusvuoden veloituksia kertyi kassaan 1 291 111 239 mk ja edellisten vuosien veloituksia 6 563 534 mk. Tilitysteitse perittiin kertomusvuoden veloituksia 10 790 071 mk ja edellisen vuoden veloituksia 799 mk. Talousarvioon otettuja tilitysmenoja kirjattiin tuloina eri tulo-tilleille 67 540 327 mk. Saatavia seuraavaan vuoteen jäi 25 838 375 mk, mistä määrästä kertomusvuodelta 24 785 893 mk ja edellisiltä vuosilta 1 052 482 mk. Edellisten vuosien veloituksia poistettiin 28 002 mk.

**M e n o t.** Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakautuivat kah-teen ryhmään: varsinaisiin menoihin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin me- noihin kuului: 1) satamalaitoksen osuus yleisistä töistä, käsittäen eräi- tä momentteja 12.pääluokan III, IV ja VII luvuista ja 2) varsinaiset sa- tamamenot, käsittäen koko 14.pääluokan, jonka pääasialliset menoerät oli- vat satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot. Pääomamenoihin kuuluivat satamien uudisrakennusten ja töiden aiheuttamat menot, käsittäen 21.pääluokan II luvun sekä eräitä momentteja 22.pääluokan II, III ja IV luvuista.

Varsinaisten menojen siirto v:lta 1951 oli 17 200 000 mk, yhteensä määrärahoja 741 638 454 mk, menot tilien mukaan 757 625 830 mk ja siirto v:lle 1953 2 429 421 mk. Pääomamenojen siirto v:lta 1951 oli 599 891 230 mk, siihen luettuna aikaisemmilta vuosilta siirtyneet määrärahat, yhteen- sä määrärahoja 1 547 149 630 mk, menot tilien mukaan 1 414 440 854 mk ja siirto v:lle 1953 192 335 031 mk.

Kaikkien menojen siirto v:lta 1951 oli 617 091 230 mk, yhteensä mää- rärahoja 2 288 788 084 mk, menot tilien mukaan 2 172 066 684 mk ja siir- to v:lle 1953 194 764 452 mk. Varsinaisten ja pääomamenojen varaukset hankkijaintilillä olivat kertomusvuoden lopussa 82 515 806 mk. Käyttä- mättömiä siirtomäärärahoja palautettiin kaupunginkassaan 42 841 mk.

Palkkoja maksettiin kaikkiaan 562 700 488 mk, jakaantuen tämä määrä seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 127 233 064 mk, tilapäinen työvoi- ma ja ylityökorvaukset 139 482 111 mk, työmäärärahoista maksetut tunti- palkat 269 778 932 mk ja työmäärärahoista maksetut kuukausipalkat 26 206 381 mk.